FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

2006 Utgiven i Helsingfors den 29 december 2006 **Nr 1272—1279**

INNEHÅLL

Nr		Sidan
1272	Lag om pension för företagare	3705
1273	Lag om införande av lagen om pension för företagare	3746
1274	Lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare	3753
1275	Lag om ändring av lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare	3758
1276	Lag om ändring av sjukförsäkringslagen	3760
1277	Lag om ändring av 2 a § i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet	3762
1278	Lag om ändring av 1 kap. 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa	3763
1279	Lag om ändring av 3 § i lagen om företagshälsovård	3764

Nr 1272

Lag

om pension för företagare

Given i Helsingfors den 22 december 2006

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

I AVDELNINGEN

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

1 kap.

Lagens syfte

1 §

Lagens syfte

I denna lag föreskrivs om den rätt till ålderspension, deltidspension, rehabilitering och invalidpension som företagare har samt om den rätt till familjepension som företagares förmånstagare har.

Företagare som är bosatt och verksam i Finland skall försäkra sig för ålderdom, invaliditet och dödsfall såsom föreskrivs i denna lag. Bosättning i Finland förutsätts dock inte om företagaren är bosatt i ett EU- eller EES-land.

Företagaren skall ordna pensionsskydd enligt denna lag i ett arbetspensionsförsäkringsbolag som avses i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997) eller i en pensionskassa som avses i lagen om försäkringskassor (1164/1992) och som bedriver arbetspensionsförsäkringsverksamhet enligt denna lag. Pensionsskyddscentralen, som avses i lagen om Pensionsskyddscentralen (397/2006), är samarbetsorgan för pensionsanstalterna.

2 §

Centrala definitioner

I denna lag avses med

1) *pensionsanstalt* arbetspensionsförsäkringsbolag eller pensionskassa som avses i 1 § 3 mom. samt annan pensionsanstalt som avses i 2 § 1 mom. 1 punkten i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) då den behandlar ett pensionsärende enligt denna lag,

2) *behörig och sista pensionsanstalt* i 107 § i lagen om pension för arbetstagare avsedd

RP 197/2006
ShUB 38/2006
RSv 176/2006

193—2006 895029

sista pensionsanstalt eller behörig pensionsanstalt som avses i 96 § i denna lag,

3) *arbetspensionslag* de lagar som avses i 3 § i lagen om pension för arbetstagare,

4) *arbetspension* pension enligt arbetspensionslagarna,

5) *företagare* person som avses i 3 §,

6) *arbetsinkomst* den årliga arbetsinkomst som fastställts för en företagare i enlighet med 112 §,

7) *total arbetsinkomst* den pensionsgrundande arbetsinkomst som avses i 67 § och i vilken beaktats tillskottsarbetspensionsförsäkringsavgift och nedsatt arbetspensionsförsäkringsavgift samt obetald arbetspensionsförsäkringsavgift,

8) *arbetsförtjänst* de totala arbetsinkomster som avses i denna lag och i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) samt arbetsinkomster enligt andra arbetspensionslagar,

9) *oavlönad tid* den tid under vilken en företagare har erhållit moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002), inkomstrelaterad dagpenning eller utbildningsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), förtjänststöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) eller lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) eller dagpenning enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948), trafikförsäkringslagen (279/1959) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990),

10) *intjänad pension* pension som intjänats på basis av den totala arbetsinkomsten enligt denna lag och sådan oavlönad tid som avses i 9 punkten samt förmån som intjänats på basis av lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003),

11) *primär förmån* en förmån som avses i 85 och 86 § och som oberoende av arbetspensionens belopp betalas till fullt belopp och dras av från en förmån enligt denna lag,

12) *EG:s förordning om social trygghet* rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen,

13) *EU- och EES-land* länder i vilka EG:s förordning om social trygghet tillämpas,

14) *överenskommelse om social trygghet* en internationell överenskommelse om social trygghet som är förpliktande för Finland, och

15) *teoretisk pension* en kalkylerad pension; när denna pension fastställs betraktas den tid i arbete i ett EU- och EES-land som omfattas av arbetspensionslagarna som tid i arbete enligt denna lag.

I denna lag avses med *pensionsfall*

1) uppfyllande av villkoren för erhållande av ålderspension,

2) uppfyllande av villkoren för erhållande av deltidspension i enlighet med 13 §,

3) arbetsoförmåga på det sätt som avses i 32 § 1 mom., eller

4) förmånslåtarens död.

2 kap.

Lagens tillämpningsområde

3 §

Företagare

Med företagare avses en person som utför förvärvsarbete utan att härvid stå i arbetsavtalsförhållande eller i tjänsteförhållande eller annat offentligrättsligt anställningsförhållande.

Som företagare betraktas sådan bolagsman i ett öppet bolag eller en sådan delägare eller bolagsman i ett annat företag eller i en annan sammanslutning som är personligen ansvarig för företagets eller sammanslutningens förpliktelser och förbindelser.

Som företagare betraktas delägare i ett aktiebolag som

1) arbetar i ledande ställning i bolaget,

2) ensam eller tillsammans med sina familjemedlemmar innehar över 50 procent av aktiekapitalet eller av det röstetal som aktierna medför eller i övrigt av motsvarande bestämmanderätt, och

3) själv äger minst en aktie.

Som företagare betraktas också en person i ledande ställning i annat företag, om han eller hon skall anses ha sådan motsvarande bestämmanderätt i företaget som avses i 3 mom.

När ägarandelen beräknas beaktas även ett indirekt ägande via andra företag eller sammanslutningar, om personen ensam eller tillsammans med sina familjemedlemmar äger över hälften av det andra företaget eller den andra sammanslutningen eller har motsvarande bestämmanderätt. Med ledande ställning avses verksamhet som verkställande direktör eller styrelsemedlem i aktiebolaget samt annan motsvarande ställning. Med familjemedlem avses den i företaget arbetande personens make eller maka samt sambo, om samborna bor i gemensamt hushåll i äktenskapsliknande förhållanden, samt en person som är släkt med den i företaget arbetande personen i rakt upp- eller nedstigande led och bor med denne i samma hushåll.

Som företagare betraktas även en person, som faktiskt bedriver företagsverksamhet även om verksamheten formellt bedrivs i en annan persons namn eller i ett sådant företag eller i en sådan sammanslutning där en annan person formellt har bestämmanderätt.

4 §

Företagarverksamhet som faller utanför lagen

Denna lag gäller inte

1) företagarens verksamhet före ingången av den kalendermånad som följer efter uppnådd 18 års ålder eller arbete som fortgår efter den kalendermånad då företagaren fyller 68 år,

2) företagarens verksamhet som inte har fortgått minst fyra månader utan avbrott,

3) företagarens verksamhet som har börjat eller fortgått efter det att företagaren har avgått med ålderspension enligt arbetspensionslagarna,

4) företagare vars arbetsinkomst av företagarverksamhet enligt denna lag skall uppskattas till ett lägre belopp än 5 504,14 euro per år,

5) förvärvsarbete på basis av vilket företagaren har rätt till pension enligt en annan arbetspensionslag, eller

6) företagare på vilken finsk lagstiftning inte tillämpas på grund av bestämmelserna om tilllämplig lagstiftning i EG:s förordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet.

5 §

Försäkring av idrottsutövare

Denna lag tillämpas inte på utövande av idrott. Bestämmelser om pensionsskydd vid utövande av idrott finns i lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare (575/2000).

6 §

Företagarverksamhet utomlands

Denna lag gäller också företagare som arbetar utomlands och på vilka finska lagstiftning tillämpas på basis av bestämmelserna om tilllämplig lagstiftning i EG:s förordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet, om villkoren för att omfattas av denna lags tillämpningsområde i övrigt är uppfyllda.

En företagare som försäkrats i enlighet med denna lag och som under högst ett år bedriver företagarverksamhet i ett annat land än ett EU- eller EES-land eller ett land med vilket överenskommelse om social trygghet har ingåtts kan hålla i denna lag avsedd försäkring i kraft under nämnda tid, om han eller hon är bosatt i Finland.

7 §

Avgörande om tillämpningen av lagen

Pensionsskyddscentralen avgör på ansökan av den som låter utföra arbete, den som utför arbete eller pensionsanstalten huruvida denna lag skall tillämpas på arbetet.

II AVDELNINGEN

BESTÄMMELSER OM PENSIONER OCH REHABILITERING OCH OM VERKSTÄLLANDET AV DEM

3 kap.

Pensions- och rehabiliteringsförmåner

Ålderspension

8 §

Rätt till ålderspension

En företagare har rätt att gå i ålderspension från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 63—68 års ålder uppnåtts, i förtida ålderspension efter att ha fyllt 62 år eller i uppskjuten ålderspension efter kalendermånaden efter den under vilken 68 års ålder uppnåtts. Företagaren har rätt att få ålderspension oberoende av om han eller hon fortsätter med sin företagarverksamhet enligt denna lag.

Går företagaren i ålderspension enligt lagen om sjömanspensioner (1290/2006) före 62 års ålder, har han eller hon rätt att gå i ålderspension enligt denna lag vid den pensionsålder som avses i lagen om sjömanspensioner. I det fallet omvandlas pensionsbeloppet enligt denna lag så att det försäkringsmatematiskt motsvarar företagarens pensionsålder. Närmare bestämmelser om omvandling av pensionsbeloppet och omvandlingskoefficienterna utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

9 §

Ålderspensionens belopp

Börjar ålderspensionen vid ingången av kalendermånaden efter den under vilken 63—68 års ålder uppnåtts, är ålderspensionens belopp den pension som intjänats fram till begynnelsetidpunkten för pensionen.

Vid förtida ålderspension minskas pensionen permanent med 0,6 procent för varje månad för vilken pensionen betalas ut före ingången av månaden efter den under vilken 63 års ålder uppnåtts (*förtidsminskning*). Förtidsminskningen beräknas på den pension som intjänats fram till den tidpunkt då pensionen börjar.

Någon förtidsminskning görs inte om företagaren på grundval av en annan arbetspensionslag har rätt att gå i ålderspension vid 62 års ålder på basis av en rätt till tilläggsdagar enligt 6 kap. 9 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Skjuts ålderspensionen upp höjs pensionen med 0,4 procent för varje månad varmed begynnelsetidpunkten för pensionen uppskjuts till en senare tidpunkt än ingången av månaden efter den under vilken 68 års ålder uppnåtts (*uppskovsförhöjning*). Uppskovsförhöjningen beräknas på den pension som har tjänats in fram till utgången av den månad under vilken 68 års ålder uppnås.

10 §

Begynnelsetidpunkten för ålderspension

Ålderspensionen börjar från ingången av kalendermånaden efter den under vilken pensionen har sökts. Pension beviljas retroaktivt för högst tre månader före ansökan om pension eller av giltigt skäl för längre tid än detta. För att pensionen skall beviljas retroaktivt förutsätts att företagarens försäkring enligt denna lag har upphört före pensionens början.

En pension som intjänats av en företagarverksamhet som under tiden för ålderspensionen försäkrats enligt 113 § beviljas på ansökan tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken företagaren fyller 68 år.

11 §

Indragning av ålderspension

En företagare kan ansöka om indragning av sin ålderspension, om han eller hon har beviljats rehabiliteringsstöd på basis av en sådan arbetsoförmåga på viss tid som när rehabiliteringsstödet beviljades beräknades fortgå efter det att företagaren fyllt 63 år. Indragning av ålderspensionen skall sökas inom en månad sedan arbetsoförmågan upphört och ålderspensionen dras in när arbetsoförmågan upphör.

Deltidspension

12 §

Begrepp i anslutning till deltidspension

När rätten till deltidspension avgörs avses i denna lag med

1) *förvärvsarbete* arbete som skall försäkras på basis av arbetspensionslagarna,

2) *heltidsarbete* företagarverksamhet som försäkrats enligt denna lag och där den fastställda arbetsinkomsten är minst 11 008,28 euro per år.

Med deltidsarbete som nämns i 13, 14, 17, 18 och 21 § avses arbete som skall försäkras på basis av arbetspensionslagarna och som en företagare utför när han eller hon får deltidspension. Med ett sådant deltidsarbete jämställs deltidsarbete i ett EU- eller EES-land.

Med i 13 § 5 mom. och 14 § avsedd stabiliserad inkomst avses den i 70 § avsedda inkomsten för återstående tid, dock så att den inverkan som beror på en förminskad arbetspensionsförsäkringsavgift som företagaren betalat enligt 116 § beaktas i arbetsinkomsten för det år som föregår det år då pensionen börjar när det är fråga är om deltidspension.

13 §

Rätt till deltidspension

En företagare i åldern 58—67 år som har övergått till deltidsarbete har rätt till deltidspension, om han eller hon

1) under en tid av 18 månader omedelbart före deltidspensionens början i minst 12 månader haft heltidsarbete enligt arbetspensionslagarna,

2) under en tid av 15 kalenderår omedelbart före deltidspensionens början har inkomster som omfattas av arbetspensionslagarna eller motsvarande lagar till ett belopp som minst motsvarar talet 60; det fås genom att arbetsförtjänsten under respektive kalenderår divideras med 25 gånger 41,89 euro, varefter kvoten avrundas nedåt till närmaste hela tal, som kan vara högst 12, och kvoterna för de olika åren räknas samman,

3) inte får annan lagstadgad pension på grundval av eget arbete eller en motsvarande utländsk förmån eller en förmån på grundval av anställning i en internationell organisation eller ett organ inom Europeiska gemenskaperna, och

4) efter att företagarverksamheten enligt denna lag upphörde inte har rätt till deltidspension enligt arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn på grundval av anställning på heltid som omfattas av nämnda lagar.

Med arbete som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten jämställs arbete i ett EU- eller EES-land.

Om företagaren under den tid av 18 månader som avses i 1 mom. 1 punkten har fått sjukdagpenning eller partiell sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller dagpenning enligt lagen om olycksfallsförsäkring, förlängs denna tid av 18 månader i motsvarande mån, dock med högst sex månader.

Villkoren för det deltidsarbete som deltidspensionen förutsätter uppfylls, om

1) företagaren helt upphör med sin företagarverksamhet enligt denna lag eller halverar den genomsnittliga arbetsinkomsten för en företagarverksamhet som omedelbart före deltidspensionens början fortgått minst fyra månader utan avbrott; i det fallet beaktas arbetsinkomsten för de hela kalendermånaderna under det år deltidspensionen börjar och för en tid av högst 60 månader omedelbart före det,

2) den återstående arbetsinkomsten är minst 5 504,14 euro om företagaren fortsätter med sin företagarverksamhet,

3) företagaren för pensionsanstalten lägger fram en tillräcklig utredning över att hans eller hennes arbetsinsats har minskat, och

4) företagaren inte utan avbrott är borta från arbetet längre tid än sex veckor. Till denna frånvarotid räknas inte den tid för vilken företagaren fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller dagpenning enligt lagen om olycksfallsförsäkring till den del företagaren har fått dessa dagpenningar i sammanlagt högst 12 månader.

Om företagaren upphör med eller halverar sin företagarverksamhet enligt denna lag i enlighet med 4 mom. 1 punkten, uppfylls villkoren för ett deltidsarbete om hans eller hennes i arbetspensionslagarna avsedda arbetsförtjänster av deltidsarbetet är 35—70

procent av den stabiliserade inkomsten och arbetstiden och arbetsinsatsen har ändrats i motsvarande mån.

14 §

Deltidspensionens belopp

Deltidspensionens belopp är 50 procent av skillnaden mellan den stabiliserade inkomsten som omfattas av arbetspensionslagarna och inkomsten av deltidsarbete som omfattas av arbetspensionslagarna (*inkomstbortfall*).

Har företagaren före deltidsarbetet samtidigt varit i annat förvärvsarbete som omfattas av arbetspensionslagarna, är deltidspensionens belopp 50 procent av skillnaden mellan den stabiliserade inkomsten och inkomsten av deltidsarbetet. Av en sådan deltidspension utgör deltidspensionen enligt denna lag en lika stor andel som den i denna lag avsedda totala arbetsinkomstens andel utgör av de arbetsförtjänster som beaktats i den stabiliserade inkomsten och som baserar sig på de lagar på basis av vilka deltidspensionen beviljas.

Deltidspensionens maximibelopp är dock 75 procent av de pensioner som företagaren innan deltidspensionen börjar har tjänat in enligt arbetspensionslagarna och av intjänad förmån enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år och för tiden för studier. Om en primär förmån skall dras av från pensionen, beräknas deltidspensionens maximibelopp på den pension som minskats på detta sätt. Deltidspensionens maximibelopp justeras, om deltidspensionstagaren beviljas en primär förmån eller om beloppet av en sådan förmån ändras.

Med ovan i 3 mom. avsedd pension jämställs pension som en företagare har tjänat in i ett annat EU- eller EES-land eller i ett land som slutit en överenskommelse om social trygghet med Finland.

Har företagaren rätt till deltidspension också enligt någon annan arbetspensionslag och minskar det maximibelopp på 75 procent som nämns i 3 mom. deltidspensionen, görs minskningen med beaktande av dessa lagar i förhållande till de arbetsförtjänster som beaktats i den stabiliserade inkomsten.

15 §

Begynnelsetidpunkten för deltidspension

Deltidspension börjar från ingången av månaden efter den under vilken företagaren uppfyller villkoren i 13 §, dock tidigast från ingången av månaden efter den under vilken pensionen söks. Deltidspension beviljas inte retroaktivt.

16 §

Deltidspensionstagarens anmälningsskyldighet

Den som får deltidspension är skyldig att underrätta pensionsanstalten om

1) att en företagarverksamhet eller ett anställningsförhållande upphör eller att en ny verksamhet eller en ny anställning inleds,

2) förändringar i företagarverksamheten,

3) att en ny arbetspension eller en motsvarande förmån som beviljats i ett annat land börjar,

4) ett över sex veckor långt avbrott i arbetet, dock inte om avbrottet beror på en sådan sjukdom på basis av vilken deltidspensionstagaren får sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller dagpenning enligt lagen om olycksfallsförsäkring för en tid av högst 12 månader, och

5) att en primär förmån börjar eller förändras.

En deltidspensionstagare som står i ett anställningsförhållande är dessutom skyldig att underrätta pensionsanstalten om

1) förändringar i sina arbetstidsarrangemang,

2) andra än kollektivavtalsenliga lönejusteringar, och

3) över sex veckor lång frånvaro från arbetet, om inte frånvaron beror på orsak som nämns i 1 mom. 4 punkten eller på att han eller hon får lön för sjukdomstid.

17 §

Justering av deltidspension

Deltidspensionens belopp justeras, om

1) det har inträffat en permanent förändring i deltidspensionstagarens arbetsförtjänst un-

der tiden för deltidsarbete och denna förändring väsentligt avviker från den allmänna löneutvecklingen, eller

2) deltidspensionstagaren får rätt till deltidspension med stöd av en sådan arbetspensionslag som inte tidigare har berättigat honom eller henne till deltidspension.

Justeringen görs från ingången av kalendermånaden efter den under vilken förändringen skett, eller om förändringen sker kalendermånadens första dag, från den dagen.

När deltidspensionens belopp justeras anses den förvärvsinkomst som deltidspensionen första gången fastställdes på som stabiliserad förvärvsinkomst.

18 §

Avbrytande av utbetalningen av deltidspension

Om deltidspensionstagarens inkomst av deltidsarbete eller tiden för frånvaro från arbetet tillfälligt förändras så att villkoren i 13 § 4 och 5 mom. för deltidsarbete inte uppfylls, avbryts utbetalningen av deltidspensionen efter meddelande från pensionstagaren eller på pensionsanstaltens initiativ. Utbetalningen avbryts från ingången av följande möjliga betalningsperiod, förutsatt att orsaken till betalningsavbrottet fortfarande föreligger. Utbetald deltidspension återkrävs enligt 107 § för den tid under vilken villkoren för erhållande av deltidspension inte uppfyllts.

Avbruten deltidspension börjar efter meddelande från pensionstagaren utbetalas på nytt räknat från den tidpunkt då villkoren för att få deltidspension uppfylls. Har förnyad utbetalning av avbruten deltidspension inte begärts inom sex månader sedan deltidspensionen avbröts, dras pensionen in räknat från tidpunkten för avbrottet.

19 §

Indragning av deltidspension och erhållande av deltidspension på nytt

Deltidspensionen dras in från ingången av kalendermånaden efter den under vilken företagaren inte längre uppfyller de villkor för att få pension som avses i 13 § 4 och 5 mom., om inte något annat följer av 18 §. Om villkoren för att få pension upphör en kalendermånads första dag, dras deltidspensionen dock in från denna dag. Deltidspension kan också dras in retroaktivt.

Har företagarens deltidspension dragits in, har företagaren rätt att på nytt få deltidspension när han eller hon uppfyller villkoren för den.

Har deltidspensionen varit indragen i högst sex månader används, när den nya deltidspensionen efter den indragna deltidspensionen fastställs, den stabiliserade inkomst som låg till grund för den tidigare deltidspensionen som stabiliserad inkomst.

20 §

Invalidpension efter deltidspension

Beviljas en företagare som får deltidspension invalidpension för samma tid för vilken deltidspension redan betalats, betraktas deltidspensionen som en delbetalning av invalidpensionen.

21 §

Ändring av deltidspension till ålderspension

Fortsätter företagaren i deltidsarbete efter att ha fyllt 68 år, omvandlas deltidspensionen när pensionstagaren fyller 68 till en ålderspension som är lika stor som deltidspensionen. Ålderspensionen beräknas på nytt på ansökan av företagaren.

Arbetspensionsrehabilitering

22 §

Rätt till arbetspensionsrehabilitering

En företagare under 63 år har rätt att få ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering för förhindrande av arbetsoförmåga eller förbättrande av arbets- och förvärvsförmågan, om

1) en sjukdom, ett lyte eller en kroppsskada som konstaterats på behörigt sätt sannolikt medför risk för arbetsoförmåga enligt 32 § 1 mom.,

2) företagaren har sådana inkomster av arbete att de inkomster för återstående tid som avses i 70 § är minst 25 133,40 euro, och

3) företagaren inte har rätt till rehabilitering

med stöd av bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfalls- eller trafikförsäkring.

När rehabiliteringens ändamålsenlighet bedöms beaktas företagarens ålder, yrke, tidigare verksamhet, utbildning och etablering i arbetslivet samt huruvida den yrkesinriktade rehabilitering som söks sannolikt leder till att företagaren fortsätter i arbete som är lämpligt med tanke på hans eller hennes hälsotillstånd eller återgår till arbete. När ändamålsenligheten bedöms beaktas dessutom huruvida den yrkesinriktade rehabiliteringen uppskjuter företagarens pensionering.

Med risk för arbetsoförmåga avses en situation där det är sannolikt att företagaren under de närmaste åren, trots att möjligheterna till vård och medicinsk rehabilitering beaktas, utan yrkesinriktad rehabilitering skulle bli beviljad full invalidpension eller delinvalidpension.

Den i 1 mom. 2 punkten avsedda inkomsten för återstående tid fastställs på samma sätt som om företagaren hade blivit arbetsoförmögen vid tidpunkten för ansökan om rehabilitering. När inkomsten bestäms beaktas dock inte inkomst på basis av vilken förmån för oavlönad tid fås eller inkomst som avses i 70 § 5 mom.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas också på rehabilitering av en företagare som är arbetsoförmögen på det sätt som avses i 32 § 1 mom. I dessa fall fastställs inkomsten för återstående tid på samma sätt som i företagarens invalidpension.

23 §

Yrkesinriktad rehabilitering och rehabiliteringsplan

Med yrkesinriktad rehabilitering avses arbetsprövning, arbetsträning, utbildning som leder till arbete eller yrke och stöd för inledande av eller fortsatt näringsverksamhet. Företagaren kan få ersättning för de behövliga och nödvändiga kostnader som den yrkesinriktade rehabiliteringen medför.

Innan den yrkesinriktade rehabiliteringen inleds skall företagaren ha en plan för rehabiliteringen (*rehabiliteringsplan*). Pensionsanstalten kan stödja utarbetandet av planen.

24 §

Förhandsbeslut om rätt till arbetspensionsrehabilitering

En företagare har rätt att få ett förhandsbeslut av vilket det framgår om han eller hon uppfyller villkoren för arbetspensionsrehabilitering. Ett förhandsbeslut är bindande för pensionsanstalten, om företagaren lämnar in en rehabiliteringsplan till pensionsanstalten inom nio månader från det att förhandsbeslutet har vunnit laga kraft.

25 §

Rehabiliteringspenning

En företagare har rätt till rehabiliteringspenning för de kalendermånader under vilka han eller hon på grund av yrkesinriktad rehabilitering är helt eller delvis förhindrad att bedriva i denna lag avsedd företagarverksamhet.

Rehabiliteringspenningen är lika stor som det sammanlagda beloppet av de arbetspensioner, förhöjt med 33 procent, som företagaren skulle ha rätt till om han eller hon när ansökan om rehabilitering gjordes hade blivit arbetsoförmögen på ett sätt som berättigar till full invalidpension.

Om företagaren är sjukledig från sin företagarverksamhet och rehabiliteringsbehovet fanns redan när sjukledigheten började, är rehabiliteringspenningen dock lika stor som det sammanräknade belopp av de arbetspensioner, förhöjt med 33 procent, som företagaren skulle ha rätt till om han eller hon när sjukledigheten började hade blivit arbetsoförmögen på ett sätt som berättigar till full invalidpension.

26 §

Partiell rehabiliteringspenning

Om företagarens arbetsförtjänst under den tid yrkesinriktad rehabilitering pågår uppgår till mer än hälften av den stabiliserade inkomsten, utgör rehabiliteringspenningen hälften av den rehabiliteringspenning som avses i 25 §.

27 §

Rehabiliteringstillägg till invalidpensionstagare

Om en företagare får invalidpension enligt 32 § har han eller hon inte rätt till rehabiliteringspenning enligt 25 §. Invalidpensionstagaren får utöver invalidpensionen ett rehabiliteringstillägg för den tid som den yrkesinriktade rehabiliteringen pågår. Rehabiliteringstillägget utgör 33 procent av invalidpensionen.

Delinvalidpension kan betalas som full pension under tiden för yrkesinriktad rehabilitering och förhöjd på det sätt som bestäms i 1 mom.

28 §

Rehabiliteringsunderstöd

En företagare kan beviljas rehabiliteringspenning i form av rehabiliteringsunderstöd enligt prövning till ett lika stort belopp som invalidpensionen för tiden från rehabiliteringsbeslutet till rehabiliteringens början samt för tiden mellan rehabiliteringsperioder. Rehabiliteringsunderstöd enligt prövning kan beviljas också för utarbetande av en i 23 § 2 mom. avsedd rehabiliteringsplan.

Rehabiliteringsunderstöd betalas högst för tre månader per kalenderår så att tiden räknas särskilt för tiden från rehabiliteringsbeslutet till rehabiliteringens början samt för tiden mellan rehabiliteringsperioder. Rehabiliteringsunderstöd kan dock betalas även för en längre tid, om detta är motiverat för tryggande av rehabiliteringen.

Till en person som fått rehabiliteringspenning kan för högst sex månader betalas rehabiliteringsunderstöd, om detta är synnerligen behövligt för att han eller hon skall kunna få arbete. I sådana fall fastställs rehabiliteringsunderstödet som ett engångsbelopp och betalas i en eller flera poster. Rehabiliteringsunderstöd betalas dock inte för den tid för vilken företagaren har rätt till arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

29 §

Indragning av rehabiliteringspenning eller av invalidpensionstagares rehabiliteringstillägg

Rehabiliteringspenningen eller det rehabiliteringstillägg som betalas till invalidpensionstagaren kan dras in, om dess mottagare utan giltig orsak vägrar delta i yrkesinriktad rehabilitering eller avbryter sådan rehabilitering.

En företagare har inte rätt till invalidpension utan giltig orsak förrän rätten till rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner har upphört.

30 §

Pensionsanstaltens anmälningsskyldighet

Pensionsanstalten skall underrätta Folkpensionsanstalten om yrkesinriktad rehabilitering samt om beslut som gäller rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg.

31 §

Andra bestämmelser om rehabilitering

Vad som i denna lag bestäms om sökande av invalidpension, dess fastställande på tidigare grunder, engångsförhöjning, beaktande av förändringar i löne- och prisnivån, avdrag av primära förmåner, utbetalning, justering av invalidpension och ändring av beloppet, dröjsmålsförhöjning, återkrav, lämnande och erhållande av uppgifter, sökande av ändring och anmälningsskyldighet för invalidpensionstagare gäller rehabiliteringspenningen och rehabiliteringstillägget samt mottagaren av dem, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

Rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg kan också betalas för kortare tid än en månad. Primärtid enligt sjukförsäkringslagen inverkar inte på begynnelsetidpunkten för rehabiliteringspenningen. För den tid för vilken rehabiliteringspenning betalas tjänas inte pension in i enlighet med 65 § och rehabiliteringsförmånerna tas inte som grund

för familjepension. För arbete under den tid för vilken rehabiliteringspenning betalas tjänas ny pension in i enlighet med 61 §.

Invalidpension

32 §

Rätt till invalidpension

En företagare har rätt till invalidpension, om hans eller hennes arbetsförmåga på grund av sjukdom, lyte eller skada uppskattas vara nedsatt med minst två femtedelar utan avbrott i minst ett år. Invalidpensionen beviljas som full pension, om företagarens arbetsförmåga är nedsatt med minst tre femtedelar. I annat fall beviljas invalidpensionen som delinvalidpension.

Vid bedömningen av i vilken mån arbetsförmågan är nedsatt beaktas företagarens återstående förmåga att skaffa sig förvärvsinkomster genom sådant tillgängligt arbete som han eller hon skäligen kan förutsättas utföra. Härvid beaktas också företagarens utbildning, tidigare verksamhet, ålder, boningsort och andra därmed jämförbara omständigheter.

Utöver vad som bestäms i 2 mom. skall arbetsoförmågans yrkesmässiga karaktär betonas vid bedömningen av rätt till invalidpension för en företagare som fyllt 60 år.

33 §

Utredning av rehabiliteringsmöjligheterna

Innan pensionsanstalten fattar beslut om invalidpension skall den se till att företagarens möjligheter till rehabilitering har klarlagts.

34 §

Invalidpension på basis av pension som beviljats enligt arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn

En företagare har rätt till invalidpension när han eller hon, efter det att ett arbete som omfattas av denna lag upphört, för ett senare tjänste- eller arbetsavtalsförhållande beviljats invalidpension enligt

1) 35 § 1 mom. 2 punkten i lagen om statens pensioner (1295/2006),

2) 24 § 1 mom. 2 punkten i lagen om kommunala pensioner (549/2003),

3) de bestämmelser i 1 § i pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan (298/1966) som motsvarar de bestämmelser som nämns ovan i 1 punkten, eller

4) de bestämmelser i 13 § i lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001) som motsvarar de bestämmelser som nämns ovan i 1 punkten.

En företagare har rätt till invalidpension också när hans eller hennes pension enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn är högst 688,02 euro per månad och han eller hon, efter det att ett arbete som omfattas av denna lag upphört, för ett senare tjänste- eller arbetsavtalsförhållande beviljats invalidpension på basis av arbetsoförmåga som börjat medan anställningen varade, i enlighet med följande bestämmelser:

1) 35 § 1 mom. 1 punkten i lagen om statens pensioner,

2) 24 § 1 mom. 1 punkten i lagen om kommunala pensioner,

3) de bestämmelser i 1 § i pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan som motsvarar de bestämmelser som nämns ovan i 1 punkten, eller

4) de bestämmelser i 13 § i lagen om Folkpensionsanstalten som motsvarar de bestämmelser som nämns ovan i 1 punkten.

35 §

Invalidpensionens belopp

Beloppet av full invalidpension är summan av den intjänade pensionen före utgången av det år som föregick pensionsfallsåret och pensionsdelen för återstående tid enligt 63 §. Delinvalidpensionen utgör hälften av full invalidpension.

36 §

Förhandsbeslut om rätten till delinvalidpension

En företagare har rätt att få ett förhandsbeslut av vilket det framgår om han eller hon uppfyller de i 32 § 1 mom. nämnda villkoren för delinvalidpension. Förhandsbeslutet ges

av den pensionsanstalt som är behörig att avgöra en pensionsansökan då företagaren ansöker om pension i stället för om förhandsbeslut.

Ett förhandsbeslut är bindande för pensionsanstalten, om en därpå grundad pensionsansökan görs inom nio månader eller inom en av företagaren och pensionsanstalten avtalad längre tid från det att förhandsbeslutet vann laga kraft.

37 §

Pensionsanstaltens sakkunnigläkare

En eller flera legitimerade läkare skall delta i pensionsanstaltens beredning av ärenden som gäller arbetsoförmåga eller rehabilitering samt av andra ärenden som inbegriper medicinska frågor. Pensionsanstaltens läkare kan anteckna sin ståndpunkt i handlingarna utan att följa vad som i 23 § i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) bestäms om formkraven för rättsmedicinska intyg och utlåtanden.

38 §

Begynnelsetidpunkten för full invalidpension

Full invalidpension börjar tidigast från ingången av månaden efter den under vilken den i 12 kap. 3 § i sjukförsäkringslagen avsedda primärtiden för dagpenningen utgår.

Full invalidpension börjar dock från ingången av månaden efter den under vilken arbetsoförmågan började, om

1) pensionsansökan har gjorts innan Folkpensionsanstalten har fastställt primärtiden för sjukdagpenningen och det före utgången av den andra kalendermånaden som följer på pensionsansökan inte har beviljats sådan sjukdagpenning som skall betalas för minst en månad utan avbrott och som hänför sig till tiden efter arbetsoförmågans början, eller

2) ansökan om sjukdagpenning som hänför sig till tiden efter arbetsoförmågans början har avslagits och företagaren inte har beviljats sådan sjukdagpenning som skall betalas för minst en månad utan avbrott och som hänför sig till tiden efter avslaget.

Har företagaren rätt att från utlandet få en förmån som motsvarar sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, beaktas den vid fastställandet av begynnelsetidpunkten för invalidpensionen på samma sätt som sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, dock för högst den maximala betalningstiden enligt sjukförsäkringslagen.

39 §

Begynnelsetidpunkten för delinvalidpension

Delinvalidpension börjar från ingången av den månad som följer på pensionsfallet.

40 §

Betalning av invalidpension retroaktivt

Invalidpension betalas inte utan giltigt skäl retroaktivt för längre tid än sex månader före månaden för ansökan om pension.

Beviljas invalidpension retroaktivt, betalas pensionen inte för den tid för vilken företagaren har fått rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningsförmåner eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring eller lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen.

Beviljas invalidpension retroaktivt såsom delinvalidpension eller full invalidpension på basis av 38 § 2 mom. och har för samma tid utbetalats sjukdagpenning eller partiell sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, betalas invalidpension för denna tid till den del dess belopp överstiger beloppet av dagpenningen.

41 §

Tid för vilken invalidpension beviljas

Invalidpension beviljas tills vidare eller i form av rehabiliteringsstöd för viss tid.

Om den tid under vilken företagaren haft nedsatt arbetsförmåga för viss tid varat i åtminstone ett år, har han eller hon rätt att få rehabiliteringsstöd för att återställa arbetsförmågan under så lång tid som han eller hon bedöms vara arbetsoförmögen på det sätt som avses i denna lag.

När rehabiliteringsstöd beviljas skall pen-

sionsanstalten se till att en vård- eller rehabiliteringsplan har utarbetats för företagaren. Rehabiliteringsstöd kan beviljas en arbetsoförmögen företagare även för den tid vård- eller rehabiliteringsplanen håller på att tas fram.

42 §

Invalidpensionstagarens anmälningsskyldighet

Den som får invalidpension skall underrätta pensionsanstalten om att han eller hon återfått arbetsförmågan, om att han eller hon inleder eller utökar en företagarverksamhet eller annat förvärvsarbete och om att rehabiliteringen avbrutits.

43 §

Utredning av fortsatt arbetsoförmåga

Om pensionsanstalten har motiverat skäl att anta att pensionstagaren åter är arbetsförmögen är pensionstagaren på pensionsanstaltens åläggande skyldig att för utredning av om arbetsoförmågan fortgår låta undersöka sig hos en av pensionsanstalten angiven legitimerad läkare eller på en rehabiliteringsanstalt eller en undersökningsinrättning som anvisas av pensionsanstalten. Pensionsanstalten skall då ersätta skäliga kostnader för undersökningen och eventuella resor.

44 §

Kontroll av rätten till invalidpension

Förändras en invalidpensionstagares arbetsförmåga kontrolleras hans eller hennes rätt till invalidpension på ansökan av pensionstagaren eller på pensionsanstaltens initiativ.

När förändringar i invalidpensionstagarens arbetsförmåga eller återfående av arbetsförmågan bedöms, beaktas förändringarna i företagarens arbetsförtjänst eller arbetsinsats. Företagaren har inte rätt till full invalidpension för den tid under vilken arbetsförtjänsten överstiger 40 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten för tiden innan arbetsoförmågan började eller rätt till delinvalidpension för den tid under vilken arbetsförtjänsten överstiger 60 procent av den nämnda genomsnittliga inkomsten, förutom om överskridningen av inkomstgränsen är tillfällig.

45 §

Ändring av invalidpensionens belopp

Sker en sådan förändring i arbetsförmågan hos en företagare som får full invalidpension att han eller hon har rätt att få delinvalidpension och förändringen kan bedömas fortgå minst ett år, ändras full invalidpension till delinvalidpension från ingången av månaden efter förändringen.

Sker en sådan förändring i arbetsförmågan hos en företagare som får delinvalidpension att han eller hon har rätt att få full invalidpension och förändringen kan bedömas fortgå minst ett år, ändras delinvalidpensionen till full invalidpension. Full invalidpension börjar så som bestäms i 38 §. Delinvalidpensionen betalas till dess full invalidpension börjar.

46 §

Indragning av invalidpension

Om en invalidpensionstagare har återfått sin arbetsförmåga i sådan grad att han eller hon inte längre uppfyller villkoren för erhållande av pensionen, dras invalidpensionen in från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken pensionstagaren återfått arbetsförmågan.

Om invalidpensionen dras in eller rehabiliteringsstödet upphör, kan pensionen för att stödja återgången till arbete fortgå i form av rehabiliteringsstöd till samma belopp som delinvalidpension även för en kortare tid än ett år.

47 §

Avbrott i utbetalningen av invalidpension

Utbetalningen av invalidpension kan avbrytas, om pensionstagaren

1) är i förvärvsarbete och inkomsten av detta arbete tillfälligt överstiger 60 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten för tiden innan arbetsoförmågan började,

2) inte samtycker till undersökning som i

enlighet med 43 § har föreskrivits av pensionsanstalten, förutom om det finns ett godtagbart skäl till detta,

3) inte lämnar resultaten av den undersökning som avses i 43 § till pensionsanstalten inom en skälig tid som pensionsanstalten sätter ut, eller

4) utan giltigt skäl vägrar delta i rehabilitering eller utbildning som pensionsanstalten ordnar.

48 §

Justering av invalidpension retroaktivt

Pensionen kan dras in eller justeras eller utbetalningen av den kan avbrytas retroaktivt för högst ett år. Denna tid beräknas från ingången av kalendermånaden efter den under vilken pensionstagaren ansökt om justering eller pensionsanstalten vidtagit justeringsåtgärder. Om utbetalningen av invalidpension har avbrutits, justeras eller indras dock pensionen från och med tidpunkten för avbrytandet.

49 §

Ändring av invalidpension till ålderspension

Full invalidpension ändras till ålderspension och delinvalidpension till sådan ålderspension som till beloppet motsvarar full invalidpension från ingången av månaden efter den under vilken pensionstagaren fyller 63 år.

Företagaren har på ansökan rätt till pension som intjänats på grundval av arbete som utförts under tiden för invalidpension, dock tidigast från ingången av månaden efter den under vilken han eller hon fyller 63 år.

I stället för att beviljas i form av invalidpension beräknas och beviljas pensionen i form av ålderspension från ingången av månaden efter den under vilken 63 års ålder uppnåddes, om

1) företagaren har fyllt 63 år före utgången av den primärtid som avses i 12 kap. 3 § i sjukförsäkringslagen, eller

2) någon primärtid inte fastställs för företagaren på basis av 12 kap. 3 § 2 mom. i sjukförsäkringslagen, eftersom företagaren har fyllt 63 år.

50 §

Information och hänvisning till rehabilitering

Avslås en ansökan om invalidpension eller arbetspensionsrehabilitering, skall pensionsanstalten se till att företagaren ges information om andra rehabiliteringsmöjligheter och hänvisas till annan rehabilitering eller någon annan service som motsvarar hans eller hennes rehabiliteringsbehov, i samarbete med dem som tillhandahåller sådana tjänster. Pensionsanstalten skall dessutom iaktta lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen (497/2003).

Familjepension

51 §

Familjepension och familjepensionstagare

Förmånslåtare är en företagare som tjänat in pension enligt denna lag och efter vars död familjepension betalas till förmånstagarna på det sätt som föreskrivs nedan.

Förmånstagare är en person som har rätt till familjepension efter förmånslåtarens död. Förmånstagare är på de villkor som anges nedan en efterlevande make, förmånslåtarens samt den efterlevande makens barn och en tidigare make till förmånslåtaren.

Familjepension betalas i form av efterlevandepension och barnpension.

Rätt till familjepension har inte den som genom brott uppsåtligen har orsakat förmånslåtarens död.

52 §

Efterlevande makes rätt till pension

En efterlevande make har rätt till efterlevandepension, om han eller hon hade ingått äktenskap med förmånslåtaren innan denne hade fyllt 65 år och har eller har haft ett gemensamt barn med förmånslåtaren.

Rätt till efterlevandepension har också en sådan efterlevande make vars äktenskap har ingåtts innan den efterlevande maken fyller 50 år och förmånslåtaren 65 år och äktenskapet har varat minst fem år, om

1) den efterlevande maken har fyllt 50 år vid förmånslåtarens död, eller

2) den efterlevande maken vid förmånslåtarens död har fått invalidpension enligt en arbetspensionslag eller folkpensionslagen (347/1956) i minst tre års tid.

En efterlevande make har inte rätt till efterlevandepension enligt 1 mom., om barnet har givits som adoptivbarn utanför familjen före förmånslåtarens död eller är förmånslåtarens barn som den efterlevande maken adopterat efter förmånslåtarens död.

Har den efterlevande maken på basis av ett tidigare äktenskap rätt att få familjepension enligt en arbetspensionslag, uppkommer inte rätt till ny familjepension.

53 §

Barns rätt till pension

Rätt till barnpension vid förmånslåtarens död har ett barn som inte har fyllt 18 år och som är

1) barn till förmånslåtaren, eller

2) barn till den efterlevande maken och som vid förmånslåtarens död bodde i samma hushåll som förmånslåtaren och den efterlevande maken.

Barnpension beviljas i första hand efter barnets egen förälder. Rätt till barnpension kan inte uppkomma efter flera än två förmånslåtare samtidigt. Om ett barn som får barnpension efter två förmånslåtare senare beviljas barnpension efter sin egen förälder, upphör den barnpension som först beviljats efter annan förmånslåtare när den barnpension som beviljas efter den egna föräldern börjar.

54 §

Tidigare makes rätt till pension

En tidigare make till förmånslåtaren har rätt till efterlevandepension, om förmånslåtaren vid sin död på basis av ett lagakraftvunnet domstolsbeslut eller en lagakraftvunnen dom eller ett avtal som har fastställts av socialnämnden var skyldig att betala periodiskt underhållsbidrag till honom eller henne. I fråga om en tidigare make och dennes rätt till efterlevandepension gäller vad som bestäms om den efterlevande maken och dennes rätt till efterlevandepension.

55 §

Begynnelsetidpunkten för familjepension och utbetalning retroaktivt

Familjepension betalas från ingången av månaden efter den under vilken förmånslåtaren avled. Till ett barn som fötts efter förmånslåtarens död betalas familjepension från ingången av månaden efter barnets födelse.

Familjepension betalas inte utan giltigt skäl retroaktivt för längre tid än sex månader före den månad då ansökan om pension gjordes.

56 §

Anmälningsskyldighet

Den som får efterlevandepension är skyldig att underrätta pensionsanstalten om han eller hon har ingått äktenskap.

Om ett barn som får barnpension ges som adoptivbarn till någon annan än den efterlevande maken eller dennes nya make, är barnets adoptivföräldrar skyldiga att underrätta pensionsanstalten om adoptionen.

57 §

Upphörande av familjepension

Rätten till efterlevandepension upphör om den efterlevande maken ingår nytt äktenskap före fyllda 50 år.

Rätten till barnpension upphör då barnet fyller 18 år eller om barnet ges som adoptivbarn till någon annan än den efterlevande maken eller dennes nya make.

58 §

Beviljande av familjepension för viss tid

Kan någon utredning om förmånslåtarens död inte läggas fram, men det är sannolikt att förmånslåtaren har avlidit genom drunkning, genom någon annan olycka eller av någon annan därmed jämförbar orsak, kan familjepension beviljas för viss tid.

När familjepension beviljas för viss tid i enlighet med 1 mom. dras förmånslåtarens arbetspension in den dag familjepensionen börjar.

59 §

Engångsbetalning av efterlevandepension

När efterlevandepensionen upphör i enlighet med 57 §, betalas den efterlevande maken ett engångsbelopp som är lika stort som efterlevandepensionen för tre år hade varit.

Grund för beloppet är den månadspension som senast har utbetalats eller, om pensionsanstalten är sista pensionsanstalt, det sammanlagda beloppet av de pensioner pensionsanstalten betalat per månad.

4 kap.

Fastställande av pension

Pensionstillväxt

60 §

Grunderna för pensionstillväxten

Pensionen tillväxer

1) på grundval av den totala arbetsinkomsten för företagarverksamhet som försäkrats enligt denna lag under tiden mellan ingången av kalendermånaden efter den under vilken 18 års ålder uppnåddes till utgången av den månad under vilken 68 års ålder uppnåddes,

2) för oavlönad tid, och

3) för tid med invalidpension och deltidspension enligt denna lag.

Till pension berättigar inte den totala arbetsinkomsten för det år under vilket arbetsoförmågan började, om den återstående tiden vid fastställandet av invalidpensionen har räknats såsom till pension berättigande tid enligt 63 §.

61 §

Pensionstillväxt på grundval av den totala arbetsinkomsten

Pensionen tillväxer på grundval av den totala pensionsgrundande arbetsinkomsten med

1) 1,5 procent fram till utgången av den kalendermånad under vilken företagaren fyller 53 år,

2) 1,9 procent från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken företagaren fyller 53 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken företagaren fyller 63 år,

3) 4,5 procent från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken företagaren fyller 63 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken företagaren fyller 68 år.

När en tillväxtprocent enligt 1 mom. ändras under kalenderåret, anses för det kalenderår då företagaren fyller 53 eller 63 år som arbetsinkomst som erhållits före ingången av den kalendermånad som följer efter den månad då företagaren uppnår den åldern en lika stor andel av den totala arbetsinkomsten under kalenderåret som antalet månader med förvärvsinkomst till utgången av den månad då företagaren uppnår sagda ålder är av antalet månader med förvärvsinkomst under året i fråga. I detta fall anses som månad med förvärvsinkomster vara en kalendermånad under vilken försäkring är i kraft.

Arbetar företagaren i något annat EU- eller EES-land än Finland vid uppnådd 53 års ålder, fogas till den teoretiska pensionen ett särskilt tillägg som räknas ut på basis av skillnaden mellan den tillväxtprocent som avses i 1 mom. 2 och 3 punkten och den tillväxtprocent som avses i 1 mom. 1 punkten. Det särskilda tillägget räknas ut på basis av den totala arbetsinkomsten för företagarverksamhet som försäkrats enligt denna lag.

62 §

Pensionstillväxt för oavlönad tid

Pensionen tillväxer med 1,5 procent på grundval av den inkomst som ligger till grund för en i 68 § avsedd förmån som företagaren under ettvart kalenderår erhållit för oavlönad tid.

63 §

Fastställande av pension för återstående tid

När invalidpensionen fastställs berättigar tiden från ingången av det kalenderår under vilket företagaren har blivit arbetsoförmögen till utgången av den kalendermånad under vilken företagaren fyller 63 år till pension (*återstående tid*). En förutsättning för erhål-

lande av pension för återstående tid är att företagaren under de tio kalenderår som föregick det år under vilket arbetsoförmågan började har haft sammanlagt minst 12 566,70 euro i arbetsförtjänster.

Av den i 70 § avsedda inkomst som pensionen för återstående tid grundar sig på utgör pensionen för återstående tid

1) 1,5 procent per år till den del pensionen omfattar återstående tid fram till utgången av den månad under vilken företagaren fyller 50 år,

2) 1,3 procent per år till den del den återstående tiden omfattar tiden från ingången av kalendermånaden efter den under vilken företagaren fyller 50 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken företagaren fyller 63 år.

64 §

Pensionstillväxt för arbete som utförs under tiden med pension

Pensionen tillväxer med 1,5 procent per år på grundval av den totala arbetsinkomsten för företagarverksamhet som försäkrats enligt denna lag under den tid för vilken företagaren enligt arbetspensionslagarna har fått invalidpension, ålderspension eller motsvarande pension från utlandet.

65 §

Pensionstillväxt för tid med invalidpension som upphört

Om en företagare som har fått invalidpension senare beviljas pension på nya grunder på basis av ålder eller arbetsoförmåga, räknas såsom till pension berättigande tid även den tid under vilken företagaren fick invalidpension. När pensionen för denna tid räknas ut används som grund den inkomst för återstående tid som hänför sig till den invalidpension som upphört.

På basis av 1 mom. tillväxer pensionen från och med ingången av det år under vilket arbetsoförmågan började till utgången av den månad under vilken invalidpensionen upphörde på grundval av den inkomst som pensionen för återstående tid grundar sig på och som hänför sig till invalidpensionen med

1) 1,5 procent per år till den del pensionen omfattar tiden fram till utgången av den månad under vilken företagaren fyller 50 år,

2) 1,3 procent per år till den del pensionen omfattar tiden från ingången av kalendermånaden efter den under vilken företagaren fyller 50 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken företagaren fyller 63 år.

Har företagaren utöver invalidpension enligt denna lag fått invalidpension enligt någon annan arbetspensionslag, utgör den inkomst för återstående tid som omfattas av denna lag och som hänför sig till den invalidpension som upphört samma relativa andel av de inkomster för återstående tid som hänför sig till de invalidpensioner som företagaren erhållit som den andel den totala arbetsinkomsten enligt denna lag utgör av summan av inkomsterna enligt arbetspensionslagarna under den granskningstid som avses i 70 och 72 §.

Har företagaren fått invalidpension utan grund, räknas vid beräkningen av ny pension inte denna tid med pension såsom till pension berättigande tid.

66 §

Pensionstillväxt på grundval av deltidsarbete och för tid med deltidspension

På grundval av inkomster av deltidsarbete som utförs vid sidan av deltidspension samt på grundval av inkomster som ligger till grund för i 68 § avsedda förmåner för oavlönad tid under tiden för deltidsarbete tillväxer pensionen i enlighet med 61 och 62 §.

För tid med deltidspension tillväxer ålderspensionen med 0,75 procent per år av det i 14 § 1 mom. avsedda inkomstbortfall på basis av vilket företagarens deltidspension första gången räknades ut.

När invalidpensionen räknas ut på basis av en arbetsoförmåga som börjat under tid med deltidspension, tillväxer pensionen för tiden med deltidspension med 1,5 procent per år av inkomstbortfallet. Räknas även pension för återstående tid med i pension som tjänas in på grundval av deltidsarbete som utförs vid sidan

av deltidspension när invalidpensionen fastställs, skall pensionen för återstående tid räknas ut enligt tillväxtprocentsatserna i 63 § också i fråga om inkomstbortfallet.

Den pensionsgrundande totala arbetsinkomsten och förmåner som berättigar till pension

67 §

Den pensionsgrundande totala arbetsinkomsten

Den pensionsgrundande totala arbetsinkomsten räknas ut särskilt för varje kalenderår. Den pensionsgrundande totala arbetsinkomsten utgör ett enligt försäkringsperioderna vägt medeltal av de arbetsinkomster som fastställts för företagaren för året i fråga. Den totala arbetsinkomsten för det år en företagarverksamhet börjar eller upphör utgör en sådan andel av den årliga arbetsinkomsten för året i fråga som motsvarar den tid företagarverksamheten har fortsatt.

Om företagaren ändå har betalat tillskottsarbetspensionsförsäkringsavgift eller nedsatt arbetspensionsförsäkringsavgift, räknas den totala arbetsinkomsten för kalenderåret ut genom att de försäkringsavgifter som företagaren sammanlagt betalat för nämnda år divideras med en hundradel av den avgiftsprocentsats som avses i 114 §.

Om företagaren har obetalda arbetspensionsförsäkringsavgifter som inte har preskriberats, är den totala arbetsinkomsten för kalenderåret i fråga lika stor som den arbetsinkomst som är grund för de arbetspensionsförsäkringsavgifter som fastställts för företagaren för nämnda kalenderår. Om de obetalda arbetspensionsförsäkringsavgifterna har preskriberats fås den totala arbetsinkomsten genom att nämnda arbetsinkomst multipliceras med en kvot som utgörs av förhållandet mellan de arbetspensionsförsäkringsavgifter som företagaren har betalat och de arbetspensionsförsäkringsavgifter som fastställts för honom eller henne.

Om företagaren har betalat tillskottsarbetspensionsförsäkringsavgift eller nedsatt arbetspensionsförsäkringsavgift och företagarens fastställda arbetsinkomst ändras senare under samma kalenderår, beaktas inte tillskottsarbetspensionsförsäkringsavgiften eller den nedsatta arbetspensionsförsäkringsavgiften när företagarens totala arbetsinkomst för året i fråga räknas ut. I sådana fall anses företagaren inte heller ha använt sin rätt att betala tillskottsarbetspensionsförsäkringsavgift eller nedsatt arbetspensionsförsäkringsavgift för kalenderåret i fråga. De betalda försäkringsavgifterna gottgörs på det sätt som bestäms i försäkringsvillkoren.

68 §

Oavlönad tid som berättigar till pension

Oavlönad tid berättigar till pension, om företagaren före ingången av pensionsfallsåret har haft minst 12 566,70 euro i arbetsförtjänster.

Till pension berättigar inkomst som ligger till grund för en förmån för oavlönad tid på det sätt som avses i 3 mom. och som företagaren har erhållit från ingången av kalendermånaden efter den under vilken han eller hon uppnår 18 års ålder till utgången av det år som föregår pensionsfallet. När ålderspension räknas ut beaktas dock inkomst som ligger till grund för en förmån som företagaren erhållit fram till ålderspensionsfallet.

De inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid betraktas som inkomster under det kalenderår till vilket förmånstiden hänför sig. De inkomster som ligger till grund för förmånerna berättigar till pension enligt följande:

1) 117 procent av sådan arbetsinkomst enligt sjukförsäkringslagen som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning för den tid för vilken förmånen har betalats till företagaren,

2) 75 procent av den inkomst som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa till den del dagpenning erhållits innan företagaren fyllt 63 år,

3) 65 procent av den inkomst som ligger till grund för förtjänststöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice,

4) 65 procent av den inkomst som ligger till grund för den utbildningsdagpenning som avses i 10 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

5) 65 procent av 523,61 euro för varje full månad för vilken företagaren fått i lagen om

vuxenutbildningsstöd avsett vuxenutbildningsstöd,

6) 65 procent av den arbetsförtjänst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner eller till grund för ersättning för inkomstbortfall som beviljats enligt bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring, för den tid för vilken förmånen har betalats till företagaren, dock inte om rehabiliteringspenningen har utbetalats som ett tillägg till pension,

7) 65 procent av sådan arbetsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning och specialvårdspenning och som avses i sjukförsäkringslagen, för den tid för vilken förmånen har betalats till företagaren, dock så att den arbetsinkomst som ligger till grund för partiell sjukdagpenning är hälften av den arbetsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning,

8) 65 procent av den arbetsförtjänst som ligger till grund för ersättning för inkomstbortfall som beviljats enligt bestämmelserna om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkring eller försäkring för olycksfall i militärtjänst, för den tid för vilken dagpenning har betalats till företagaren, dock inte till den del pension i enlighet med 7 punkten intjänas av samma orsak.

Har en förmån som avses i 3 mom. 1 punkten på grund av att förvärvsinkomster saknas eller att de varit låga betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, anses som den inkomst som ligger till grund för förmånen 523,61 euro i månaden. Har förmånen på grund av förvärvsarbete betalas till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, anses som den inkomst som ligger till grund för förmånen beloppet av den minimidagpenning som betalats till företagaren.

På grundval av inkomst som ligger till grund för en förmån intjänas inte pension för den tid för vilken företagaren har erhållit annan pension enligt arbetspensionslagarna än deltidspension eller familjepension.

Om pensionstagaren har rätt till pension enligt två eller flera arbetspensionslagar beaktas de arbetsinkomster och arbetsförtjänster som ligger till grund för förmånerna endast en gång.

69 §

Pensionsutdrag och kontroll av det

Till en i Finland bosatt företagare i åldern 18—67 år sänds årligen ett pensionsutdrag varav framgår

1) företagarverksamhet som berättigar till pension och som försäkrats enligt denna lag samt de totala arbetsinkomsterna för den,

2) de inkomster som ligger till grund för förmåner som betalats för oavlönad tid och som berättigar till pension, särskilt för varje förmånsslag,

3) grunden och den tid för vilken förmån intjänas enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier, och

4) beloppet av den pension som intjänats fram till utgången av året före det år under vilket utdraget skickades.

Pensionsutdraget innehåller de uppgifter som avses i 1 mom. 1—3 punkten för fem kalenderår före det år under vilket informationen skickades. Utdraget sänds till företagaren av den pensionsanstalt där företagaren är försäkrad vid utgången av kalenderåret före det år under vilket utdraget skickades eller senast därförinnan. Har företagaren efter att företagarverksamheten upphört försäkrats enligt någon annan arbetspensionslag, sänds pensionsutdraget av den pensionsanstalt som senast har försäkrat företagaren enligt nämnda lag. Utöver de uppgifter som föreskrivs i lagen om pension för arbetstagare innehåller utdraget även uppgifter om företagarverksamhet enligt denna lag. Om företagaren vid sidan om företagarverksamheten är försäkrad enligt lagen om pension för arbetstagare sänds utdraget av den pensionsanstalt som försäkrat företagaren.

Om företagaren noterar en brist eller ett fel i de uppgifter som avses i 1 mom. 2 och 3 punkten, skall den pensionsanstalt som skickat utdraget på företagarens yrkande reda ut uppgifternas riktighet. Företagaren skall vid behov uppvisa en sådan utredning om grunderna för sitt yrkande som skäligen kan förutsättas av honom eller henne. Pensionsanstalten är inte skyldig att reda ut dessa uppgifter retroaktivt för längre tid än de fem kalenderår som avses i 2 mom.

Om företagaren ostridigt visar att han eller

hon före de fem år som nämns ovan har haft sådana förmåner som avses i 1 mom. 2 och 3 punkten och som berättigar till pension samt som inte på rätt sätt beaktas som pensionsberättigande, beaktar pensionsanstalten uppgifterna retroaktivt. Ostridigt påvisade inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid, tid för vård av barn under tre år samt studietid beaktas som inkomster för de år till vilka förmånstiden, vårdtiden eller studierna hänför sig.

Företagaren har rätt att få ett beslut om de uppgifter som avses i 3 och 4 mom. och som påverkar pensionsrätten. Beslutet ges av den pensionsanstalt som skickat utdraget. Om uppgifterna enligt 3 och 4 mom. hänför sig till ett tillämpningsärende enligt 7 § som behandlas av Pensionsskyddscentralen ger centralen beslut också om de uppgifter som avses i 3 och 4 mom.

Återstående tid

70 §

Inkomst som pension för återstående tid grundar sig på

Den inkomst som pension för återstående tid grundar sig på (*inkomst för återstående tid*) bestäms på grundval av de arbetsförtjänster samt de inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid vilka företagaren har erhållit under de fem kalenderår som föregick det år under vilket arbetsoförmågan började (*granskningstid*). Inkomsten för återstående tid är per månad summan av dessa under granskningstiden erhållna arbetsförtjänster, inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid och inkomster som avses i 5 mom., dividerad med sextio.

När inkomsten för återstående tid bestäms beaktas en tillskottsarbetspensionsförsäkringsavgift eller en nedsatt arbetspensionsförsäkringsavgift som företagaren betalat på grundval av 116 § inte i arbetsinkomsten för det år som föregår pensionsfallet vid invalidpension, om inte 72 § skall tillämpas.

När inkomsten för återstående tid bestäms beaktas

1) inkomst som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning till det belopp som avses i 68 § 3 mom., och

2) andra inkomster som ligger till grund för i 68 § avsedda förmåner för oavlönad tid till 100 procent.

Har en förmån som avses i 1 mom. på grund av att förvärvsinkomster saknas eller att de varit låga betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, beaktas 523,61 euro i månaden när inkomsten för återstående tid bestäms. Har förmånen på grund av arbete betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, beaktas den minimidagpenning som har betalats till företagaren när inkomsten för återstående tid bestäms.

När inkomsten för återstående tid bestäms beaktas såsom inkomst 1 047,22 euro för varje hel månad för vilken företagaren under granskningstiden har fått

1) grunddagpenning, arbetsmarknadsstöd eller utbildningsdagpenning till ett belopp som motsvarar grunddagpenningen enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eller

2) utbildningsstöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice såsom grundstöd.

Den dagpenning som avses i sjukförsäkringslagen beaktas enligt 5 mom., om den har beviljats till samma belopp som den grunddagpenning som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Har företagaren under granskningstiden inte några arbetsförtjänster som berättigar till pension, räknas pensionsdelen för återstående tid inte heller till pensionen på grundval av inkomster som ligger till grund för i 68 § avsedda förmåner för oavlönad tid eller inkomster som avses i 5 mom.

71 §

Hur tid för vård av barn inverkar på pension för återstående tid

Är en företagares arbetsförtjänster under den granskningstid som avses i 70 § 1 mom. mindre än den stabiliserade inkomstnivån på grund av vård av barn under tre år och leder detta till att pensionen enligt arbetspensionslagarna sjunker med minst 20 procent, används på ansökan av företagaren såsom inkomst enligt 70 § 1 mom. den inkomst som vårdtiden inte har minskat. Härvid beaktas dock arbetsförtjänster för högst de tio senaste åren.

72 §

Fastställande av pension för återstående tid på grundval av inkomst under mindre än fem år

Har en företagare till pension berättigande arbetsförtjänster, inkomster som ligger till grund för en förmån för oavlönad tid eller inkomster för återstående tid enligt 70 § endast under det år under vilket arbetsoförmågan började eller året innan, beaktas vid fastställandet av inkomsten för återstående tid även inkomsterna under det år då arbetsoförmågan började fram till utgången av den månad under vilken företagaren har blivit arbetsoförmögen.

Har företagaren blivit arbetsoförmögen före utgången av det kalenderår under vilket han eller hon fyller 23 år, är granskningstiden tiden mellan ingången av månaden efter uppnådd 18 års ålder och utgången av den månad under vilken arbetsoförmågan började. Härvid är inkomsten för återstående tid per månad summan av de inkomster för återstående tid som avses i 70 § och som erhållits under granskningstiden, dividerad med det antal månader som ingår i samma period, dock med högst 60.

När återstående tid bestäms enligt denna paragraf beaktas en tillskottsarbetspensionsförsäkringsavgift eller en nedsatt arbetspensionsförsäkringsavgift som företagaren betalat på grundval av 116 § i arbetsinkomsten för det år som föregår pensionsfallet vid invalidpension.

73 §

Andel enligt denna lag av inkomster för återstående tid

Beaktas återstående tid i en företagares pension på basis av flera olika arbetspensionslagar, utgör den inkomst för återstående tid som omfattas av denna lag en lika stor andel av summan av inkomsterna för återstående tid som den andel de totala arbetsinkomsterna enligt denna lag utgör av de sammanlagda inkomsterna enligt arbetspensionslagarna under den granskningstid som avses i 70 eller 72 §.

Andra omständigheter som inverkar på invalidpensionens belopp

74 §

Pension på tidigare grunder

Beviljas en företagare som fått rehabiliteringspenning enligt denna lag invalidpension på grund av arbetsoförmåga som har börjat innan två år har förflutit från det att rehabiliteringspenningsperioden löpte ut, fastställs pensionen på de grunder enligt vilka den skulle ha fastställts om arbetsoförmågan hade börjat vid ingången av rehabiliteringspenningsperioden.

Om en företagare som har fått invalidpension senare beviljas invalidpension på grund av sådan ny arbetsoförmåga som har börjat innan två år har förflutit från det att den tidigare invalidpensionen upphörde, fastställs den nya invalidpensionen enligt samma grunder som den tidigare beviljade invalidpensionen. Förfarandet är detsamma om den nya invalidpensionen beviljas en företagare som erhållit invalidpension med anledning av samma sjukdom, lyte eller skada som legat till grund för den tidigare invalidpensionen.

Om en företagare som har fått invalidpension beviljas ålderspension som börjar innan två år har förflutit från det att invalidpensionen upphörde, fastställs ålderspensionen enligt samma grunder som den ovan nämnda invalidpensionen.

75 §

Engångsförhöjning av invalidpension

En engångsförhöjning läggs till företagarens invalidpension från ingången av det kalenderår fram till vilket det har gått fem kalenderår sedan pensionen började. Förhöjningen läggs inte till, om företagaren vid ingången av året för förhöjningen har fyllt 55 år. Engångsförhöjning läggs inte till rehabiliteringstillägg.

Engångsförhöjningen räknas ut på basis av det sammanlagda beloppet av de pensioner som beviljats företagaren enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn. Förhöjningen bestäms enligt företagarens ålder vid ingången av året för förhöjningen. Förhöjningsprocenten är 21, om företagaren vid

ingången av året för förhöjningen är 24—26 år. Förhöjningsprocenten sjunker med 0,7 procentenheter för varje levnadsår.

Livslängdskoefficient

76 §

Anpassning av pensionsskyddet till den allmänna förändringen i livslängden

Pensionsskyddet anpassas till förändringen i den förväntade medellivslängden genom att pensionen, när ålderspensionen börjar, omvandlas med den livslängdskoefficient som fastställts för det år under vilket företagaren fyllde 62 år.

När en invalidpension ändras till ålderspension vid 63 års ålder, justeras pensionen med den livslängdskoefficient som fastställts för det år under vilket företagaren fyllde 62 år.

Social- och hälsovårdsministeriet utfärdar genom förordning bestämmelser om livslängdskoefficienten på det sätt som föreskrivs i 83 § i lagen om pension för arbetstagare.

Fastställande av familjepension

77 §

Grund för familjepension

Familjepensionen fastställs på basis av den ålderspension eller fulla invalidpension enligt denna lag som förmånslåtaren fick vid sin död. När ålderspension är grund för familjepensionen, beaktas ålderspensionen utan den omvandling med livslängdskoefficienten som avses i 76 §. Pension som förmånslåtaren tjänat in under sin tid med pension läggs till den pension som räknas ut som grund för familjepensionen.

Om förmånslåtaren vid sin död inte fick sådan pension som avses i 1 mom., uträknas som grund för familjepensionen den pension som förmånslåtaren skulle ha fått om han eller hon på sin dödsdag hade blivit arbetsoförmögen i den mån som berättigar till full invalidpension.

Om förmånslåtaren vid sin död fick invalidpension i vilken en i 75 § avsedd engångsförhöjning inte ingick, ökas förmånslåtarens invalidpension, som uträknas som grund för familjepensionen, med en engångsförhöjning från ingången av det kalenderår fram till vilket förmånslåtarens invalidpension och på basis av den beviljad familjepension tillsammans har fortgått fem kalenderår. Om förmånslåtaren inte erhöll pension vid sin död, läggs engångsförhöjningen till förmånslåtarens invalidpension, som räknats ut som grund för familjepensionen, från ingången av det kalenderår fram till vilket familjepensionen har fortgått fem kalenderår. Engångsförhöjningsprocenten bestäms på det sätt som avses i 75 § 2 mom. enligt hur gammal förmånslåtaren skulle vara vid tidpunkten för förhöjningen.

78 §

Efterlevande makes och tidigare makes pension

Av grunden för familjepensionen utgör efterlevandepensionen, om inte något annat följer av 81—86 §,

1) 6/12, om förmånstagare är den efterlevande maken ensam eller den efterlevande maken och ett barn,

2) 5/12, om förmånstagare är den efterlevande maken och två barn,

3) 3/12, om förmånstagare är den efterlevande maken och tre barn, och

4) 2/12, om förmånstagare är den efterlevande maken och fyra eller flera barn.

Storleken av familjepensionen för en tidigare make till förmånslåtaren fastställs så att dess andel av den efterlevandepension som har räknats ut enligt 1 mom. blir lika stor som vad 60 procent av det underhållsbidrag som förmånslåtaren har betalat till sin tidigare make utgör av förmånslåtarens pension enligt 77 §. Är också en efterlevande make förmånstagare, uppgår det sammanlagda beloppet av tidigare makars familjepensioner till högst hälften av efterlevandepensionen. Det sammanlagda beloppet dras av från efterlevandepensionen och fördelas mellan de tidigare makarna i samma förhållande som underhållsbidragen.

79 §

Barnpensionens belopp

Av grunden för familjepensionen utgör

barnpensionernas sammanlagda belopp, om inte något annat följer av 85 eller 86 §,

1) 4/12, om det finns ett barn,
2) 7/12, om barnen är två,
3) 9/12, om barnen är tre, och
4) 10/12, om barnen är fyra eller flera.

Det sammanlagda beloppet av barnpensionerna fördelas jämnt mellan de barn som är förmånstagare.

80 §

Justering av familjepension

Familjepensionens belopp och dess fördelning mellan förmånstagarna justeras om antalet förmånstagare ändras. Justeringen görs från ingången av kalendermånaden efter förändringen.

Familjepensionens belopp justeras också då en engångsförhöjning i enlighet med 77 § 3 mom. läggs till den invalidpension som ligger till grund för familjepensionen. Härvid justeras familjepensionen vid samma tidpunkt som den då engångsförhöjningen läggs till.

81 §

Minskning av efterlevandepension

Pensioner som den efterlevande maken erhållit på basis av förvärvsarbete och som grundar sig på arbetspensionslagarna och därmed jämförbara lagar minskar efterlevandepensionen. När efterlevandepensionen minskas beaktas de pensioner som den efterlevande maken erhållit, utan att primära förmåner dras av från dem, och delinvalidpension som den efterlevande maken erhållit beaktas till ett belopp som motsvarar full invalidpension. När efterlevandepensionen minskas beaktas dessutom en förmån som motsvarar ovan nämnda pension och som skall betalas till den efterlevande maken från utlandet eller på basis av anställning vid en institution inom Europeiska gemenskaperna eller vid en internationell organisation.

Om den efterlevande maken inte får sådan pension som avses i 1 mom., betraktas som den efterlevande makens arbetspension dock den kalkylerade pension som denne skulle ha beviljats om han eller hon på förmånslåtarens dödsdag hade blivit arbetsoförmögen i den mån som berättigar till full invalidpension (*efterlevande makes kalkylerade pension*). Om den efterlevande maken har arbetat utomlands eller varit anställd av en institution inom Europeiska gemenskaperna eller av en internationell organisation, betraktas som den efterlevande makens arbetspension den kalkylerade pension som den efterlevande maken skulle ha beviljats om hans eller hennes arbete som räknas till den försäkringstid som grundar sig på en anställning utomlands, vid en institution inom Europeiska gemenskaperna eller vid en internationell organisation hade omfattats av denna lag.

Ger pensionsanstalten beloppet av den efterlevande makens kalkylerade pension till den pensionsanstalt som sköter verkställigheten av arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn för fastställande av efterlevandepensionen enligt arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn, har den efterlevande maken på begäran rätt att av pensionsanstalten få ett beslut om beloppet av den kalkylerade pensionen.

82 §

Tidpunkt för minskning av efterlevandepension

Efterlevandepensionen minskas från ingången av den sjunde kalendermånaden efter förmånslåtarens död. Har den efterlevande maken vid förmånslåtarens död fyllt 65 år eller får han eller hon i 81 § 1 mom. nämnd pension, minskas efterlevandepensionen dock från ingången av kalendermånaden efter förmånslåtarens död.

Om ett eller flera barn, som har rätt till barnpension efter förmånslåtaren, vid förmånslåtarens död bodde i samma hushåll som denne och den efterlevande maken, minskas efterlevandepensionen inte förrän det yngsta barnet fyller 18 år. Som den efterlevande makens kalkylerade pension betraktas då den invalidpension som denne skulle ha beviljats om han eller hon när det yngsta barnet fyller 18 år hade blivit arbetsoförmögen i den mån som berättigar till full invalidpension.

83 §

Grund för minskning av efterlevandepension samt belopp

Efterlevandepensionen minskas, om den

efterlevande makens i 81 § avsedda arbetspensioner överstiger grunden för minskningen av pensionen. Minskningen av pensionen är 50 procent av skillnaden mellan de arbetspensioner som avses i 81 § och grunden för minskningen av pensionen. Grunden för minskningen av pensionen är

1) 649,69 euro per månad, om förmånslåtarens enligt 77 § beräknade pension och andra arbetspensioner tillsammans överstiger nämnda belopp,

2) det sammanlagda beloppet av förmånslåtarens enligt 77 § beräknade pension och andra arbetspensioner, om det sammanlagda beloppet av dessa arbetspensioner överstiger 324,77 euro men inte 649,69 euro,

3) 324,77 euro, om det sammanlagda beloppet av de arbetspensioner som nämns i 1 punkten är högst 324,77 euro.

När grunden för minskningen av pensionen fastställs beaktas en förmån som motsvarar de i 1 mom. 1 och 2 punkten nämnda arbetspensionerna och som betalas från utlandet eller på basis av en anställning vid en institution inom Europeiska gemenskaperna eller vid en internationell organisation på det sätt som föreskrivs i 81 § 1 och 2 mom.

Har den efterlevande maken rätt att utöver efterlevandepension enligt denna lag få efterlevandepension enligt någon annan arbetspensionslag, avdras från efterlevandepensionen enligt denna lag ett belopp som utgör en lika stor del av den ovan avsedda minskningen som efterlevandepensionen enligt denna lag utgör av alla efterlevandepensionerna enligt arbetspensionslagarna.

När efterlevandepensionen minskas omvandlas efterlevandepensionen med den livslängdskoefficient enligt 76 § som har fastställts för det år då efterlevandepensionen minskas.

84 §

Minskning av efterlevandepension i särskilda fall

När efterlevandepensionen minskas beaktas på ansökan av den efterlevande maken i stället för arbetspensionerna den efterlevande makens genomsnittliga förvärvsinkomster och på dem grundade förmåner samt delinvalidpension, om

1) den efterlevande maken inte får arbetspension på grundval av eget arbete eller om den efterlevande maken får delinvalidpension,

2) den efterlevande maken har ansökt om detta inom fem år efter förmånslåtarens död eller då efterlevandepensionen minskas första gången, och

3) de nämnda förvärvsinkomsterna och på dem grundade förmåner samt delinvalidpensionen, då 60 procent av förvärvsinkomsterna beaktas, tillsammans är minst 25 procent mindre än den pension som i enlighet med 81 § har fastställts för den efterlevande maken.

Den genomsnittliga förvärvsinkomst som avses i 1 mom. räknas ut på grundval av den efterlevande makens inkomster under sex månader före ansökan, och minskningen av pensionen i enlighet med 1 mom. görs tidigast från ingången av denna retroaktiva period.

Efterlevandepensionen justeras, om det i den efterlevande makens förhållanden sker en sådan förändring att villkoren i 1 mom. inte längre uppfylls. Dessutom justeras efterlevandepensionen, om den efterlevande maken beviljas pension enligt arbetspensionslagarna i någon annan form än deltidspension.

När efterlevandepensionen justeras används samma grund för minskning av pensionen som då efterlevandepensionen minskades första gången.

5 kap.

Primära förmåner som dras av från pension

85 §

Förmåner som dras av från pension

Från pension enligt denna lag avdras en primär förmån som företagaren erhållit och från familjepension en familjepension eller ersättning som motsvarar en primär förmån. Primära förmåner är

1) dagpenning eller olycksfallspension som avses i lagen om olycksfallsförsäkring,

2) ersättning för inkomstbortfall på grund av egen skada eller pension som avses i trafikförsäkringslagen,

3) ersättning för inkomstbortfall som avses i lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring,

4) ersättning för inkomstbortfall som avses i lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen,

5) livränta som avses i lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948), och

6) dagpenning eller olycksfallspension som avses i lagen om olycksfall i militärtjänst.

Om en företagare har rätt till en förmån som avses i 1 mom., betalas i pension enligt denna lag av skillnaden mellan det sammanlagda beloppet av alla grundpensioner enligt arbetspensionslagarna och den förmån som nämns i 1 mom. en lika stor del som pensionen enligt denna lag utgör av samtliga arbetspensioner.

86 §

Avdrag för förmån från utlandet

Som primär förmån betraktas även en sådan förmån från en annan stat som motsvarar en förmån som avses i 85 § 1 mom.

Om när företagarens pension bestäms återstående tid skall beaktas enligt pensionslagstiftningen i två eller flera EU- eller EES-länder eller länder med vilka en överenskommelse om social trygghet ingåtts, förhindras överlappande återstående tid genom att återstående tid beviljas på basis av denna lag i samma förhållande som förhållandet mellan företagarens försäkringstid enligt arbetspensionslagarna och försäkringstiden i alla länder som beviljar återstående tid.

87 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån

Beviljas pensionstagaren en primär förmån eller ändras beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag av annan orsak än på grund av en indexjustering, justeras pensionens belopp. Pensionsbeloppet justeras också, om från pension som avses i denna lag har avdragits en primär förmån och pensionstagaren beviljas annan arbetspension. Från delinvalidpension avdras dock inte dagpenning eller ersättning för inkomstbortfall som avses i lagen om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkringslagen eller lagen om olycksfall i militärtjänst, om den har beviljats på grund av ett olycksfall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension.

Familjepensionens belopp justeras, om pensionstagaren beviljas familjepension som motsvarar en primär förmån eller familjepension enligt arbetspensionslagarna och från familjepension enligt denna lag har avdragits en primär förmån.

Pensionen justeras från den tidpunkt då en förmån som avses i 1 mom. beviljas eller från den tidpunkt då beloppet av förmånen eller en pension enligt denna lag ändras. Om pensionstagaren beviljas en i 86 § 1 mom. avsedd förmån från utlandet eller en sådan förmåns belopp ändras, justeras pensionsbeloppet från ingången av kalendermånaden efter den under vilken pensionsanstalten får kännedom om att en dylik förmån beviljas eller ändras.

Pensionsbeloppet justeras inte, om den primära förmånen beviljas eller dess belopp ändras för högst fyra månader från det att förmånen började eller ändrades.

88 §

Regressrätt

Pension enligt denna lag kan beviljas utan avdrag till dess beloppet av den primära förmånen är slutligt fastställt. Pensionstagarens rätt till den primära förmånen övergår på pensionsanstalten till den del förmånen hade minskat pensionen.

6 kap.

Beaktande av förändringar i löne- och prisnivån

89 §

Justering av inkomstgränser, belopp och den totala arbetsinkomsten med en lönekoefficient

De inkomstgränser, belopp och gränsbelopp som avses i denna lag justeras årligen vid ingången av januari med den lönekoefficient som avses i 96 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare. Vid beräkningen av en pension justeras de totala arbetsinkomsterna med lönekoefficienten till nivån under det år då pensionen börjar.

Inkomstgränserna, beloppen och gränsbe-

loppen enligt denna lag motsvarar värdet ett (1,000) år 2004 för den lönekoefficient som avses i 1 mom.

90 §

Indexjustering av pensionerna

En löpande pension justeras årligen från ingången av januari med det arbetspensionsindex som avses i 98 § i lagen om pension för arbetstagare.

7 kap.

Ansökan om pension och beslut

91 §

Pensionsansökan

Pension skall sökas hos pensionsanstalten på en blankett som Pensionsskyddscentralen fastställer för detta ändamål. Till ansökan skall fogas den utredning som behövs för att pensionsärendet skall kunna avgöras.

Närmare bestämmelser om de blanketter och intyg som behövs för ansökan om pension utfärdas genom förordning av statsrådet.

92 §

Utredning av hälsotillståndet hos den som ansöker om invalidpension

Den som ansöker om invalidpension skall tillställa pensionsanstalten ett läkarutlåtande om sitt hälsotillstånd. Utlåtandet skall innehålla en vård- eller rehabiliteringsplan. Pensionsanstalten kan dock godkänna också ett läkarutlåtande av annat slag eller en motsvarande utredning. Pensionsanstalten kan också på egen bekostnad inhämta ett läkarutlåtande, om sökanden vårdas på sjukhus eller om det finns något annat särskilt skäl därtill.

Den som ansöker om invalidpension är, om han eller hon åläggs därtill av pensionsanstalten, skyldig att för utredning av nedsättningen i arbetsförmågan låta sig undersökas hos en av pensionsanstalten namngiven legitimerad läkare eller på en rehabiliteringsanstalt eller en undersökningsinrättning som anvisas av pensionsanstalten. Om sökanden utan godtagbart skäl vägrar låta sig undersökas, får pensionsansökan avgöras med stöd av sådan utredning som pensionsanstalten har tillgång till.

Pensionsanstalten är skyldig att ersätta den som ansöker om invalidpension för skäliga kostnader för den undersökning som avses i 2 mom. och för eventuella resor.

93 §

Ansökan om pension på en företagares vägnar

Om en företagare på grund av ålder, skada, sjukdom eller av någon annan orsak är oförmögen att själv ansöka om pension eller att i övrigt sköta sina pensionsärenden och saknar en intressebevakare, kan en av pensionsanstalten godkänd nära anhörig till företagaren eller en person som har skött företagaren, på företagarens vägnar ansöka om pension och även i övrigt föra företagarens talan i ärenden som gäller pension enligt denna lag.

94 §

Anhängiggörande av pensionsansökan

En pensionsansökan anses vara gjord den dag den inkommit till en pensionsanstalt som avses i arbetspensionslagarna eller till Pensionsskyddscentralen eller till ett ombud som en pensionsanstalt eller Pensionsskyddscentralen har bemyndigat för ändamålet.

95 §

Beslutsfattande och delgivning av beslut

Rätten till pension enligt denna lag och pensionsbeloppet avgörs genom beslut av pensionsanstalten. Den behöriga pensionsanstalten skall avgöra pensionsansökan utan dröjsmål efter att den har fått nödvändiga upplysningar.

Pensionsanstalten och Pensionsskyddscentralen delger sitt beslut genom att sända det per brev till mottagaren under den adress som han eller hon uppgett.

Närmare bestämmelser om maskinellt undertecknande av pensionsanstaltens och Pensionsskyddscentralens beslut utfärdas genom förordning av statsrådet.

96 §

Behörig pensionsanstalt

Den behöriga pensionsanstalten och dess uppgifter bestäms på det sätt som föreskrivs i 106—111 § i lagen om pension för arbetstagare och i den förordning av statsrådet som berör nämnda lag. Härvid jämställs en företagare med en sådan arbetstagare som avses i nämnda bestämmelser.

8 kap.

Utbetalning av pension, dröjsmålsförhöjning och återkrav

97 §

Utbetalning av pension

Pensionen betalas till pensionstagaren, om inte något annat bestäms i detta kapitel.

Pensionen betalas månatligen så att pensionen på den dag som anges i pensionsbeslutet står att lyftas från ett av pensionstagaren uppgivet konto i ett penninginstitut som är verksamt i Finland. Pensionen kan även betalas till pensionstagarens konto utomlands.

98 §

Inledande, upphörande, avbrytande och indragning av utbetalning

Pension betalas, om inte något annat följer av bestämmelserna i 3 kap., från ingången av kalendermånaden efter den under vilken rätten till pension uppkommit. Pension utbetalas till utgången av den kalendermånad under vilken rätten till pension har upphört.

Om pensionsanstalten har skäl att misstänka att pensionstagaren inte längre uppfyller villkoren för erhållande av pension, kan pensionsanstalten avbryta utbetalningen av pensionen. En förutsättning är att pensionsanstalten har krävt en utredning av pensionstagaren om omständigheter i anslutning till pensionsbeloppet eller pensionsrätten, men pensionstagaren inte presenterar någon sådan utredning inom en skälig tid som pensionsanstalten anger.

Kan någon utredning om pensionstagarens död inte läggas fram, men är det sannolikt att han eller hon har avlidit genom drunkning, genom någon annan olycka eller av någon annan därmed jämförbar orsak, kan pensionsanstalten dra in pensionen från den dag då pensionstagaren försvunnit.

99 §

Pension som engångsbelopp

Om beloppet av en ålderspension, familjepension eller full invalidpension före avdraget för en primär förmån understiger 20 euro per månad, kan pensionsanstalten betala ut pensionen som ett engångsbelopp.

Om beloppet av den pension som avses i 1 mom. är minst 20 euro, men högst 50 euro per månad, kan pensionsanstalten betala ut pensionen som ett engångsbelopp, om pensionstagaren har underrättats om att pensionen betalas ut som ett engångsbelopp och om pensionstagaren inte har motsatt sig detta inom en skälig tid som pensionsanstalten anger.

Engångsbeloppet av invalidpension som beviljats tills vidare innehåller även den ålderspension som skall beviljas därefter.

När invalidpension betalas som ett engångsbelopp, betalas den retroaktiva pensionen inte till sjukförsäkringsfonden.

När pension betalas enligt arrangemanget med sista pensionsanstalt med en beslutssammanställning som avses i 107 § i lagen om pension för arbetstagare, avses med det pensionsbelopp som åsyftas i 1 och 2 mom. det sammanlagda beloppet av de pensioner som ingår i beslutssammanställningen.

Social- och hälsovårdsministeriet utfärdar genom förordning bestämmelser om koefficienterna för engångsbelopp, vilka skall fastställas enligt försäkringsmatematiska grunder.

100 §

Dröjsmålsförhöjning

Försenas utbetalningen av pension som avses i denna lag, skall pensionsanstalten betala den försenade pensionen förhöjd för dröjsmålstiden. Förhöjningen per år följer den räntefot som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). Skyldigheten att betala pensionen förhöjd gäller även de pensioner som pen-

sionsanstalten betalar i egenskap av sista pensionsanstalt.

Skyldigheten att betala pensionen förhöjd enligt 1 mom. gäller inte den del av pensionen som betalas ut till en annan försäkrings- eller pensionsanstalt som bedriver lagstadgad försäkringsverksamhet eller till Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa på grund av dessas regressanspråk.

Dröjsmålsförhöjning som understiger 5,39 euro betalas inte.

101 §

Tid för vilken dröjsmålsförhöjning beräknas

Förhöjning av pension räknas ut för varje dag av dröjsmålstiden, dock inte för tiden innan tre månader förflutit från utgången av den kalendermånad under vilken företagaren hos pensionsanstalten framställt sina anspråk samt en sådan utredning om pensionens grund som skäligen kan krävas av honom eller henne med beaktande även av pensionsanstaltens möjligheter att inhämta utredning. Dröjsmålsförhöjningen räknas från förfallodagen för en sådan pensionspost som senare skall betalas med stöd av samma beslut.

Försenas utbetalningen av pension av en orsak som beror på pensionstagaren, är pensionsanstalten inte skyldig att betala pensionen förhöjd för längre tid än från den dag pensionsanstalten har fått kännedom om att hindret inte längre föreligger.

Om utbetalningen av pensionen fördröjs till följd av en bestämmelse i lag eller avbrott i betalningsförmedlingen eller något annat liknande allmänt hinder, är pensionsanstalten inte skyldig att betala pensionen förhöjd för den dröjsmålstid som ett dylikt hinder orsakat.

102 §

Avdrag av utestående arbetspensionsförsäkringsavgifter från pension

Pensionstagarens utestående arbetspensionsförsäkringsavgifter enligt denna lag och i 122 § samt i 143 § 4 mom. avsedd förhöjd arbetspensionsförsäkringsavgift kan inklusive dröjsmålsränta dras av från den pension som pensionstagaren har tjänat in av i denna lag avsedd företagarverksamhet samt från pension för återstående tid enligt denna lag.

Arbetspensionsförsäkringsavgifter tas inte ut på den del av pensionen som skall erläggas till sjukförsäkringsfonden. På annan del av pension kan arbetspensionsförsäkringsavgifter utan pensionstagarens samtycke uppbäras till ett belopp som är högst en tredjedel av beloppet av den utgående pensionen enligt 1 mom. Denna begränsning gäller dock inte pension som betalas som engångsbelopp.

Avdrag på pension till följd av indrivning av arbetspensionsförsäkringsavgifter anses alltid gälla den äldsta indrivbara och ännu inte betalda arbetspensionsförsäkringsavgiften.

103 §

Betalning av rehabiliteringsförmån till arbetsgivaren

Om en företagare som får rehabiliteringspenning eller invalidpension och därtill anslutet rehabiliteringstillägg enligt denna lag är i sådan arbetsprövning eller arbetsträning för vilken han eller hon får lön av arbetsgivaren, betalas rehabiliteringspenningen eller invalidpensionen och därtill anslutet rehabiliteringstillägg för denna tid på ansökan till arbetsgivaren till högst det belopp som utbetalats i lön för samma tid.

Rehabiliteringspenningen, invalidpensionen eller rehabiliteringstillägget betalas inte till arbetsgivaren till den del betalning med stöd av 104 § i denna lag samt 118 § i lagen om pension för arbetstagare skall ske till sjukförsäkringsfonden och inte heller när arbetsgivaren med stöd av någon annan lag har fått ersättning för den lön som denne betalat.

104 §

Betalning av pension till annan än företagaren

På pension enligt denna lag tillämpas vad lagen om pension för arbetstagare föreskriver i

1) 118 § om betalning av pension och rehabiliteringsförmån till sjukförsäkringsfonden,

2) 119 § om betalning av pension till kommunen eller ett organ enligt socialvårdslagen (710/1982),

3) 120 § om betalning av pension till Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa, och

4) 122 § om betalning av pension till ett organ enligt socialvårdslagen på basis av samtycke.

Härvid likställs en företagare med arbetstagare enligt nämnda bestämmelser.

Tidsfristen för framställande av betalningsyrkande bestäms enligt 121 § i lagen om pension för arbetstagare och utbetalningsordningen för pension enligt 123 § i nämnda lag.

105 §

Överföring eller pantsättning av pension

Pension får inte överföras på någon annan. Ett avtal som avser pantsättning av pension är ogiltigt.

Kostnadsersättning som betalas på grundval av denna lag får inte mätas ut.

106 §

Preskription av pension

Rätten att få pension preskriberas fem år efter den dag då pensionen borde ha utbetalats, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Från avbrytandet av preskriptionen börjar en ny fem år lång preskriptionstid löpa. Preskriptionen avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § i lagen om preskription av skulder (728/2003). Preskriptionstiden kan förlängas på det sätt som anges i 11 § 3 mom. i lagen om preskription av skulder.

107 §

Återkrav av pension som betalats utan grund

Om pension har betalats till ett större belopp än vad mottagaren har rätt till, skall pensionsanstalten återkräva den pension som betalas utan grund.

Pensionsanstalten kan helt eller delvis avstå från att återkräva en pension som betalats utan grund, om detta anses skäligt och betalningen av pensionen inte kan anses ha berott på pensionstagarens eller dennes företrädares svikliga förfarande. Pensionsanstalten kan avstå från att återkräva en pension som betalats utan grund även då det belopp som skall återkrävas är ringa.

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. tillämpas också när en pensionsanstalt i egenskap av pensionsanstalt inom den privata sektorn eller sista pensionsanstalt utan grund har betalat ut pension enligt pensionslagarna för den privata sektorn. Om den sista pensionsanstalten utan grund har betalat ut pension enligt pensionslagarna för den offentliga sektorn, fattas återkravsbeslutet av berörda pensionsanstalt inom den offentliga sektorn enligt vad som föreskrivs i den lag som gäller den. Den sista pensionsanstalten ger en beslutssammanställning över de pensioner som skall återkrävas och återkräver beloppet.

Beslut om återkrav av en pension som betalats utan grund skall fattas inom fem år räknat från den dag pensionen betalades ut. En fordran som fastställts genom beslut om återkrav preskriberas fem år efter det att beslutet gavs, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Preskriptionen av en fordran som fastställts genom beslut om återkrav avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § i lagen om preskription av skulder. Från avbrytandet av preskriptionen börjar en ny fem år lång preskriptionstid löpa. Preskriptionstiden på fem år kan förlängas på det sätt som anges i 11 § 3 mom. i lagen om preskription av skulder.

108 §

Kvittning av pension som betalats utan grund

En pensionsanstalt kan också återkräva pension som den betalat utan grund genom kvittning mot framtida pensionsposter. Från den pensionspost som i varje enskilt fall skall utbetalas får dock inte utan pensionstagarens medgivande dras av mer än en sjättedel av den del av pensionsposten som återstår då på denna verkställts förskottsinnehållning enligt lagen om förskottsuppbörd (1118/1996).

Om den sista pensionsanstalten sköter återkravet genom kvittning, skall såsom den pensionspost som avses i 1 mom. betraktas det sammanlagda beloppet av de pensionsposter som den sista pensionsanstalten skall betala.

III AVDELNINGEN

BESTÄMMELSER OM FÖRSÄKRING, ÄNDRINGSSÖKANDE OCH FÖRDELNING AV KOSTNADER

9 kap.

Ordnande av pensionsskydd och bestämmelser om arbetspensionsförsäkringsavgifterna

Ordnande av pensionsskydd

109 §

Att teckna försäkring

En företagare är skyldig att teckna i 1 § avsedd försäkring inom sex månader från det att en i denna lag avsedd företagarverksamhet inleddes.

Försäkringen skall bestämmas att gälla all i denna lag avsedd företagarverksamhet som företagaren bedriver.

110 §

Försäkringsavtal

Genom godkännande av försäkringsansökan uppstår ett försäkringsavtal mellan arbetspensionsförsäkringsbolaget och företagaren. Närmare föreskrifter om verkställigheten av försäkringen meddelas i de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda försäkringsvillkoren eller i de av Försäkringsinspektionen fastställda stadgarna för en pensionskassa.

111 §

Givande och avslutande av försäkring

Om en företagare är försäkringsskyldig enligt denna lag skall ett arbetspensionsförsäkringsbolag ge och upprätthålla en försäkring som sökts hos bolaget.

Försäkringen börjar räknat från den tidpunkt företagarverksamheten enligt denna lag började. Försäkring ges inte retroaktivt för längre tid än för det pågående kalenderåret och de tre närmast föregående kalenderåren. Har försäkringsskyldigheten försummats för tid som föregår denna tid är rätten till pension enligt denna lag till denna del förverkad.

Försäkringen upphör att gälla om det på basis av företagarens meddelande eller någon annan utredning framgår att företagaren har upphört med sin i denna lag avsedda företagarverksamhet eller om han eller hon i övrigt inte längre är försäkringsskyldig. Efter att ha fått utredning kan pensionsanstalten avsluta försäkringen retroaktivt från den tidpunkt vid vilken villkoren för försäkring inte längre uppfylldes.

Företagaren kan avsluta sin försäkring genom att skriftligen säga upp den senast tre månader innan försäkringen upphör på det sätt som närmare bestäms i försäkringsvillkoren eller pensionskassans stadgar. Försäkringsavtalet kan dock inte upphöra på grund av uppsägning förrän minst ett år har gått från att försäkringen trädde i kraft. En uppsägning av försäkringen befriar inte företagaren från försäkringsskyldighet enligt denna lag.

Pensionsanstalten kan avsluta försäkringen om den inte kan indriva arbetspensionsförsäkringsavgifter av företagaren på grund av att en myndighet har konstaterat att företagaren är okänd. Ett överklagbart beslut ges om avslutandet av försäkringen.

112 §

Fastställande och justering av arbetsinkomsten

När försäkringen börjar fastställer pensionsanstalten en årlig arbetsinkomst för företagaren som motsvarar hans eller hennes arbetsinsats. Arbetsinkomsten är den lön som skäligen bör betalas, om en person med motsvarande yrkesskicklighet avlönas att utföra hans eller hennes i denna lag avsedda företagarverksamhet, eller den ersättning som annars kan anses i genomsnitt motsvara nämnda arbete. Bedriver företagaren flera företagsverksamheter beräknas arbetsinkomsten utifrån den arbetsinsats som totalt åtgår till dessa verksamheter. Den årliga arbetsinkomsten fastställs inte till ett högre belopp än 125 000,00 euro.

Om de omständigheter som inverkar på arbetsinkomsten senare förändras väsentligt,

justeras inkomsten på ansökan. Pensionsanstalten kan även justera arbetsinkomsten på eget initiativ. Arbetsinkomsten får inte ändras retroaktivt. Arbetsinkomsten får dock ändras retroaktivt om företagaren beviljas invalidpension. Den arbetsinkomst som svarar mot företagarens i denna lag avsedda företagarverksamhet fastställs då som företagarens arbetsinkomst räknat från pensionsfallet.

113 §

Försäkring när företagaren inte uppfyller nedre gränsen för försäkring eller får ålderspension

En företagare vars arbetsinkomst är mindre än 5 504,14 euro per år, men som annars uppfyller villkoren enligt denna lag, har rätt att på ansökan och på de villkor som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet få i denna lag avsedd försäkring.

En person som får ålderspension enligt arbetspensionslagarna och som annars uppfyller villkoren enligt denna lag och samtidigt bedriver i denna lag avsedd företagarverksamhet har rätt att på ansökan få försäkring som avses i 1 mom.

En försäkring som avses i 1 och 2 mom. beviljas inte retroaktivt.

Arbetspensionsförsäkringsavgifterna

114 §

Arbetspensionsförsäkringsavgift

För finansiering av pensionsskyddet enligt denna lag är företagaren skyldig att betala en arbetspensionsförsäkringsavgift som räknas ut på basis av arbetsinkomsten.

Social- och hälsovårdsministeriet utfärdar årligen genom förordning en procentsats för arbetspensionsförsäkringsavgiften som kan uppskattas motsvara den genomsnittliga, i procent av lönerna uttryckta arbetspensionsförsäkringsavgiften för försäkring enligt lagen om pension för arbetstagare, om den i 153 § i nämnda lag avsedda andelen för den förhöjda arbetspensionsförsäkringsavgiften för arbetstagare som fyllt 53 år inte beaktas.

Från ingången av kalenderåret efter det under vilket företagaren fyller 53 år fastställs som procentsats för arbetspensionsförsäkringsavgiften dock ovan avsedda procenttal ökat med så många procentenheter som den i 153 § i lagen om pension för arbetstagare avsedda pensionsavgiften för arbetstagare som fyllt 53 år överstiger pensionsavgiften för yngre arbetstagare.

Den andel av arbetspensionsförsäkringsavgiften som ingår i försäkringsavgiften och som skall uppbäras för kostnader till följd av att pensionsanstalt gått i konkurs bestäms i enlighet med de grunder som social- och hälsovårdsministeriet fastställt på grundval av 181 § i lagen om pension för arbetstagare.

På framställning av pensionsanstalten fastställer social- och hälsovårdsministeriet närmare beräkningsgrunder för arbetspensionsförsäkringsavgiften.

115 §

Nedsatt avgift för nyetablerad företagare

Procentsatsen för företagarens arbetspensionsförsäkringsavgift är 75 procent av det i 114 § avsedda procenttalet under de första 48 månaderna av den första i denna lag avsedda företagarverksamheten. Om den första företagarverksamheten pågår en kortare tid än 48 månader, beräknas arbetspensionsförsäkringsavgiften på företagarens begäran enligt den nedsatta procentsatsen för den tid som återstår av de 48 månaderna också i en andra företagarverksamhetsperiod som omfattas av denna lag.

Om företagaren är tvångsförsäkrad enligt 143 § har han eller hon inte rätt till nedsatt avgift för nyetablerad företagare.

116 §

Tillskottsarbetspensionsförsäkringsavgift och nedsatt arbetspensionsförsäkringsavgift

Företagaren kan under kalenderåret betala en tillskottsarbetspensionsförsäkringsavgift som är minst 10 procent av arbetspensionsförsäkringsavgiften enligt 114 § och högst lika stor som där nämnda arbetspensionsförsäkringsavgift. Tillskottsarbetspensionsförsäkringsavgiften och nämnda arbetspensions-

försäkringsavgift får dock inte tillsammans överstiga det belopp som motsvarar arbetspensionsförsäkringsavgiften för en årlig arbetsinkomst på 125 000,00 euro.

Företagaren kan under kalenderåret även betala en nedsatt arbetspensionsförsäkringsavgift. I så fall är arbetspensionsförsäkringsavgiften minst 10 procent och högst 20 procent lägre än arbetspensionsförsäkringsavgiften enligt 114 §. Arbetspensionsförsäkringsavgiften får dock inte vara lägre en det belopp som motsvarar arbetspensionsförsäkringsavgiften för en årlig arbetsinkomst på 5 504,14 euro. De år under vilka nedsatta arbetspensionsförsäkringsavgifter betalas får uppgå till högst tre under varje berörd period av sju på varandra följande kalenderår.

Företagaren kan betala tillskottsarbetspensionsförsäkringsavgift eller nedsatt arbetspensionsförsäkringsavgift en gång under samma kalenderår.

Om företagaren betalar tillskottsarbetspensionsförsäkringsavgift eller nedsatt arbetspensionsförsäkringsavgift skall han eller hon skriftligen underrätta pensionsanstalten om detta inom det kalenderår som ändringen av arbetspensionsförsäkringsavgiften gäller.

117 §

Situationer då företagaren inte har rätt att betala tillskottsarbetspensionsförsäkringsavgift eller nedsatt arbetspensionsförsäkringsavgift

Företagaren får inte betala tillskottsarbetspensionsförsäkringsavgift eller nedsatt arbetspensionsförsäkringsavgift om

1) han eller hon får pension enligt arbetspensionslagarna,

2) han eller hon har obetalda arbetspensionsförsäkringsavgifter enligt denna lag,

3) hans eller hennes försäkring enligt denna lag inte fortsätter i samma pensionsanstalt under hela kalenderåret,

4) han eller hon under berörda kalenderår har rätt till nedsatt avgift för nyetablerad företagare enligt 115 §, eller

5) han eller hon har fyllt 63 år eller fyller 63 år under berörda kalenderår.

118 §

Företagarens ansvar för arbetspensionsförsäkringsavgifterna

Företagaren svarar personligen för i denna lag avsedd arbetspensionsförsäkringsavgift.

En företagare svarar såsom för egen skuld för i hans eller hennes företag arbetande familjemedlemmars arbetspensionsförsäkringsavgifter enligt denna lag. Om företagarverksamhet som avses i denna lag bedrivs i form av en sammanslutning eller ett samfund, svarar sammanslutningen eller samfundet för sina delägares på nämnda verksamhet grundade arbetspensionsförsäkringsavgifter såsom för egen skuld.

Pensionsanstalten skall på begäran lämna personer, sammanslutningar och samfund som avses i 2 mom. de uppgifter som inverkar på ansvaret enligt 2 mom.

119 §

Preskription av arbetspensionsförsäkringsavgifter

Arbetspensionsförsäkringsavgiften skall tas ut av företagaren eller av i 118 § 2 mom. avsedd annan betalningsskyldig senast inom de fem kalenderår som omedelbart följer efter det år under vilket avgiften har påförts. Om arbetspensionsförsäkringsavgiften inte har betalats inom nämnda tid preskriberas rätten att få avgiften.

120 §

Utsökning av arbetspensionsförsäkringsavgifter

En arbetspensionsförsäkringsavgift som med stöd av denna lag fastställts av en pensionsanstalt och en förhöjd arbetspensionsförsäkringsavgift enligt 122 § och 143 § 3 mom. får inklusive dröjsmålsränta utmätas utan dom eller beslut på det sätt som bestäms i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/1961).

Om företagaren söker ändring av ett beslut som getts med stöd av denna lag, kan pensionsanstalten avbryta uttaget av arbetspensionsförsäkringsavgiften tills ändringen har behandlats om besvärsinstansens avgö-

rande kan inverka på arbetspensionsförsäkringsavgiften. Om företagaren ansöker om pension kan pensionsanstalten likaså avbryta uttaget till dess pensionsansökan har avgjorts, om avgörandet kan inverka på avgiften.

121 §

Preskription av återbetalning av arbetspensionsförsäkringsavgift som betalats utan grund

Återbetalningen av en arbetspensionsförsäkringsavgift som betalats utan grund preskriberas fem år från den dag då avgiften betalades, om preskriptionen inte avbrutits innan dess. Preskriptionen avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § i lagen om preskription av skulder. Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem år lång preskriptionstid. Preskriptionstiden på fem år kan förlängas på det sätt som anges i 11 § 3 mom. i lagen om preskription av skulder.

122 §

Förhöjning på grund av försummelse

Pensionsanstalten kan påföra företagaren en högst till det dubbla beloppet förhöjd skälig arbetspensionsförsäkringsavgift, om företagaren inte tecknar försäkring inom sex månader från det att försäkringsskyldigheten började.

När förhöjd arbetspensionsförsäkringsavgift för den tid för vilken försummelse skett fastställs beaktas hur länge försummelsen pågått, om försummelsen varit upprepad och andra med dem jämförliga faktorer med anknytning till bedömningen av försummelsens klandervärdhet. Pensionsanstalten skall på begäran ge företagaren ett överklagbart beslut om den förhöjda avgiften.

123 §

Dröjsmålsränta på arbetspensionsförsäkringsavgift

Om företagaren har försummat att betala arbetspensionsförsäkringsavgiften har pensionsanstalten rätt att för dröjsmålstiden ta ut en årlig dröjsmålsränta enligt den räntefot som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen.

10 kap.

Ändringssökande

124 §

Att söka ändring

För sökande av ändring finns besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och försäkringsdomstolen. Bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens medlemmar finns i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i lagen om försäkringsdomstolen (132/2003). På framställning av social- och hälsovårdsministeriet förordnar statsrådet för fem år i sänder till besvärsnämnden för arbetspensionsärenden två medlemmar som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och som är förtrogna med företagarverksamhet och om vilka de mest representativa företagarorganisationerna gör framställning till social- och hälsovårdsministeriet.

En part får genom besvär söka ändring hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden i ett beslut som en pensionsanstalt eller Pensionsskyddscentralen gett på grundval av denna lag, så som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

En part får genom besvär söka ändring hos försäkringsdomstolen i ett beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden gett i ett besvärsärende, så som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen.

125 §

Att söka ändring i den sista pensionsanstaltens beslutssammanställning och i det sammanfattande meddelandet om EU-besluten

På en beslutssammanställning som en pensionsanstalt gett i egenskap av sista pensionsanstalt tillämpas vad som i detta kapitel föreskrivs om beslut. Om en pensionsanstalts beslut ingår i den beslutssammanställning som en pensionsanstalt inom den offentliga sektorn enligt 107 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare har gett i egenskap av sista pensionsanstalt, söks ändring i beslutssammanställningen och behandlas besvärsärendet enligt vad som bestäms i pensionslagarna för den offentliga sektorn.

En part som har varit försäkrad i två eller flera EU-länder och som är missnöjd med en pensionsanstalts beslut enligt denna lag, får söka ändring i beslutet efter att ha fått det sammanfattande meddelande med alla EU-länders beslut som avses i artikel 48 i rådets förordning (EEG) nr 574/72 gällande tillämpningen av EG:s förordning om social trygghet. Ändring i en pensionsanstalts beslut om förutsättningarna för erhållande av invalidpension söks dock enligt vad som föreskrivs i denna lag.

126 §

Tid för sökande av ändring

Tiden för sökande av ändring är 30 dagar från den dag då parten har fått del av pensionsanstaltens, Pensionsskyddscentralens eller besvärsnämnden för arbetspensionsärendens beslut. En part anses ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den dag då beslutet postades under den adress som parten har uppgett, om det inte visas något annat i samband med att ändring söks.

127 §

Grundbesvär över debitering

En part får anföra grundbesvär över en debitering om han eller hon anser att en debitering, som med stöd av denna lag fastställts av en pensionsanstalt eller Pensionsskyddscentralen strider mot lag eller avtal. Grundbesvär skall anföras skriftligen hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden senast inom två år från ingången av året efter det år under vilket fordran fastställdes eller debiterades.

Om grundbesvär anförs med anledning av utmätning, gäller dessutom vad som i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg bestäms om grundbesvär.

128 §

Inlämnande av besvärsskrift

En part skall lämna in besvärsskriften inom tiden för sökande av ändring till den pensionsanstalt som meddelat det överklagade beslutet. Om ändring söks i Pensionsskyddscentralens beslut skall besvärsskriften lämnas in till Pensionsskyddscentralen. En besvärsskrift som gäller ett beslut som meddelats av besvärsnämnden för arbetspensionsärenden skall lämnas till den pensionsanstalt som meddelat beslut i ärendet eller till Pensionsskyddscentralen.

129 §

Rättelse av beslut i samband med att ändring söks

Den pensionsanstalt som meddelat det överklagade beslutet eller Pensionsskyddscentralen undersöker om den själv kan rätta beslutet. Om pensionsanstalten eller Pensionsskyddscentralen till alla delar godkänner de yrkanden som framställs i besvärsskriften, skall den ge ett rättelsebeslut i ärendet. Ändring i rättelsebeslutet får sökas på det sätt som föreskrivs i detta kapitel.

Den pensionsanstalt som har gett en beslutssammanställning i egenskap av sista pensionsanstalt skall innan ärendet behandlas begära ett utlåtande av respektive pensionsanstalt inom den offentliga sektorn till den del besvären gäller pensionsskydd som sköts av den pensionsanstalten. Gäller besvären enbart bedömning av arbetsförmågan begärs dock inte något utlåtande.

Om samtliga pensionsanstalter vilkas beslut besvären gäller godkänner ändringssökandens yrkanden, ger den sista pensionsanstalten en ny, rättad beslutssammanställning. Den sista pensionsanstalten ger en ny, rättad beslutssammanställning även då besvären över beslutssammanställningen gäller enbart bedömning av arbetsförmågan och pensionsanstalten inom den privata sektorn i egenskap av sista pensionsanstalt godkänner de yrkanden som framställts i den besvärsskrift som tillställts den. I en på detta sätt rättad beslutssammanställning får ändring sökas enligt detta kapitel.

Om en pensionsanstalt, den sista pensionsanstalten eller Pensionsskyddscentralen endast delvis rättar sitt tidigare beslut, skall den meddela ett interimistiskt beslut i ärendet. I det interimistiska beslutet får ändring inte sökas.

130 §

Överföring av besvär till besvärsinstans

Godkänner pensionsanstalten eller Pensionsskyddscentralen inte ändringssökandens yrkanden till alla delar, skall den inom 30 dagar från besvärstidens utgång sända besvärsskriften och sitt utlåtande om besvären till besvärsnämnden för arbetspensionsärenden. Gäller besvären ett beslut som meddelats av besvärsnämnden för arbetspensionsärenden, skall pensionsanstalten eller Pensionsskyddscentralen sända besvärsskriften och sitt utlåtande till försäkringsdomstolen inom den nämnda tiden.

Godkänner pensionsanstalten eller Pensionsskyddscentralen de yrkanden som framställts i besvärsskriften helt eller delvis efter det att besvärsskriften har inlämnats till besvärsinstansen, kan pensionsanstalten eller Pensionsskyddscentralen meddela ett interimistiskt beslut i ärendet. Besvärsinstansen skall utan dröjsmål underrättas om det interimistiska beslutet. I det interimistiska beslutet får ändring inte sökas.

Pensionsanstalten eller Pensionsskyddscentralen kan avvika från den tidsfrist som avses i 1 mom., om inhämtandet av tilläggsutredning som krävs med anledning av besvären förutsätter detta. Ändringssökanden skall då utan dröjsmål underrättas om inhämtande av tilläggsutredning. Besvärsskriften och utlåtandet skall dock sändas till besvärsinstansen senast inom 60 dagar från besvärstidens utgång.

Har den pensionsanstalt som gett en beslutssammanställning i egenskap av sista pensionsanstalt begärt ett i 129 § 2 mom. avsett utlåtande av en pensionsanstalt inom den offentliga sektorn och rättar den inte sitt beslut i enlighet med ändringssökandens yrkande, skall pensionsanstalten inom 60 dagar från besvärstidens utgång tillställa den besvärsinstans som avses i 1 mom. besvärsskriften samt de utlåtanden som getts med anledning av den.

131 §

Besvär som inkommit efter besvärstidens utgång

Har besvär som anförs hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden eller försäkringsdomstolen kommit till pensionsanstalten eller Pensionsskyddscentralen eller till besvärsnämnden för arbetspensionsärenden eller försäkringsdomstolen efter utgången av den tid som bestäms i 126 eller 127 §, kan besvären ändå tas upp till behandling, om det finns vägande orsaker till förseningen.

132 §

Verkställighet av beslut

En pensionsanstalts och Pensionsskyddscentralens beslut skall, trots att ändring har sökts, iakttas till dess ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut.

Ett lagakraftvunnet beslut av en pensionsanstalt, Pensionsskyddscentralen och besvärsnämnden för arbetspensionsärenden får verkställas såsom en lagakraftvunnen dom i tvistemål.

133 §

Rättelse av skriv- eller räknefel

Pensionsanstalten eller Pensionsskyddscentralen skall rätta uppenbara skriv- eller räknefel eller andra jämförbara klara fel i sitt beslut. Ett fel får dock inte rättas, om rättelsen leder till ett resultat som är oskäligt för en part.

134 §

Rättelse av sakfel

Pensionsanstalten eller Pensionsskyddscentralen kan undanröja sitt felaktiga beslut och avgöra ärendet på nytt, om dess beslut grundar sig på klart oriktig eller bristfällig utredning eller på uppenbart oriktig tillämpning av lag, eller om det har skett ett fel i förfarandet då beslutet fattades.

Pensionsanstalten eller Pensionsskyddscentralen får inte ändra sitt beslut eller undanröja det till en parts nackdel, om inte parten samtycker till detta.

135 §

Rättelse av lagakraftvunnet beslut på basis av ny utredning

Pensionsanstalten skall pröva ett ärende

som avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut på nytt, om nya upplysningar framkommer i ärendet. Pensionsanstalten kan då utan hinder av det tidigare lagakraftvunna beslutet bevilja en förvägrad pension eller justera en redan beviljad pension till ett större belopp. Även besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och försäkringsdomstolen kan tillämpa motsvarande förfarande när de behandlar ärenden som gäller ändringssökande. Ett sådant beslut kan överklagas på det sätt som föreskrivs i 124—126 §.

136 §

Undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut

Om ett lagakraftvunnet beslut som en pensionsanstalt gett med stöd av denna lag grundar sig på oriktig eller bristfällig utredning eller är uppenbart lagstridigt, kan besvärsnämnden för arbetspensionsärenden på yrkande av parten eller pensionsanstalten undanröja beslutet och förordna ny behandling av ärendet. Detsamma gäller på yrkande av parten eller Pensionsskyddscentralen i fråga om ett lagakraftvunnet beslut som Pensionsskyddscentralen meddelat med stöd av denna lag. Besvärsnämnden skall ge parterna tillfälle att bli hörda innan ärendet avgörs. Ett sådant beslut kan överklagas på det sätt som föreskrivs i 124—126 §.

Om ett lagakraftvunnet beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden eller försäkringsdomstolen gett med stöd av denna lag grundar sig på oriktig eller bristfällig utredning eller är uppenbart lagstridigt, kan försäkringsdomstolen på yrkande av parten eller pensionsanstalten undanröja beslutet och förordna ny behandling av ärendet. Försäkringsdomstolen skall ge parterna tillfälle att bli hörda innan ärendet avgörs.

Om pensionsanstalten yrkar på att ett beslut skall undanröjas, kan den avbryta utbetalningen av pensionen eller betala denna enligt sitt yrkande till dess ärendet har avgjorts på nytt.

Ansökan om undanröjande av ett beslut skall göras inom fem år från det att beslutet har vunnit laga kraft. Av särskilt vägande skäl kan ett beslut undanröjas på ansökan som gjorts även efter utgången av den föreskrivna tiden.

11 kap.

Villkoren och beräkningsgrunderna för en pensionsförsäkring samt fördelningen av kostnaderna mellan pensionsanstalterna

137 §

Villkoren och beräkningsgrunderna för en pensionsförsäkring

På villkoren och beräkningsgrunderna för en pensionsförsäkring enligt denna lag tillämpas vad lagen om pension för arbetstagare föreskriver i

1) 165 § om villkor för en pensionsförsäkring och föreskrifter för en pensionskassa,

2) 166 § 1 mom. om grunderna för beräkning av försäkringsavgifterna och ansvarsskulden,

3) 167 § om enhetlighet i fråga om villkor och beräkningsgrunder, och

4) 172 § om pensionsanstalternas samarbete i beredningen av försäkringsvillkor och beräkningsgrunder.

138 §

Premieansvar

De medel som behövs för ersättande av de kostnader som avses i 139 § 1 mom. skall tas upp som premieansvar i enlighet med de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda beräkningsgrunderna. Till premieansvaret fogas

1) av arbetspensionsförsäkringsavgiften enligt denna lag den del som inte behövs för de enligt beräkningsgrunderna beräknade skäliga förvaltningskostnaderna eller för ansvaret för den del av pensionen som intjänats för oavlönad tid, och

2) ränteavkastningen i enlighet med beräkningsgrunderna.

Från ansvaret avdras pensionsanstaltens andel av kostnaderna enligt 139 § 1 mom.

139 §

Pensionsanstalternas ömsesidiga ansvar för pensioner och rehabiliteringskostnader

De pensionsanstalter som avses i 1 §

3 mom. svarar för de kostnader som orsakas av pensioner, rehabiliteringspenningar och andra förmåner enligt denna lag i förhållande till sitt premieansvar enligt 138 §. I dessa kostnader medräknas inte pensionsandelar som intjänats för oavlönad tid. Som kostnad för en rehabiliteringspenning betraktas det totala beloppet av den rehabiliteringspenning som pensionsanstalten betalat.

När premieansvaret bestäms beaktas inte obetalda arbetspensionsförsäkringsavgifter som

1) har lämnats till indrivning i utsökningsväg,

2) har bevakats i konkurs,

3) ingår i ett saneringsprogram enligt lagen om företagssanering (47/1993),

4) ingår i ett betalningsprogram som avses i lagen om skuldsanering för privatpersoner (57/1993), eller

5) ingår i en sådan frivillig skuldsanering som till innehållet motsvarar de principer som föreskrivs i de lagar som nämns i 3 och 4 punkten.

De pensionsanstalter som avses i 1 § 3 mom. svarar för pensionsdel som intjänats för oavlönad tid på det sätt som föreskrivs i 178 § i lagen om pension för arbetstagare.

140 §

Statens deltagande i kostnaderna

Om pensionsanstalternas i enlighet med 138 § bestämda premieansvar inte räcker till kostnaderna för pensioner och förmåner enligt 139 § 1 mom., betalar staten den återstående delen.

Staten skall varje år i förskott betala ett belopp som motsvarar vad staten uppskattas komma att betala som sin andel.

Närmare bestämmelser om betalning av statens andel och förskott utfärdas genom förordning av statsrådet.

Pensionsskyddscentralen fördelar mellan pensionsanstalterna den av staten erlagda andelen för bekostande av pensioner och andra förmåner enligt de ansvarsfördelningsgrunder som avses i 183 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

141 §

Pensionsanstalternas ansvar för Pensionsskyddscentralens kostnader samt till följd av en pensionsanstalts konkurs

De pensionsanstalter som avses i 1 § 3 mom. svarar för Pensionsskyddscentralens kostnader på det sätt som föreskrivs i 180 § i lagen om pension för arbetstagare.

Om en ansvarsfördelningsprestation enligt denna lag som förfallit blir obetald på grund av en pensionsanstalts konkurs, svarar de i 1 § 3 mom. avsedda pensionsanstalterna gemensamt för den i enlighet med 181 § i lagen om pension för arbetstagare. Om underskottet är ringa täcks det dock i första hand med berörda pensionsanstalts medel.

142 §

Utredning av kostnader och beslut om kostnadsfördelning

Pensionsskyddscentralen utreder de kostnader som avses i 139 och 141 § på det sätt som föreskrivs i 183 § i lagen om pension för arbetstagare. När kostnaderna utreds beaktas dock inte den i 182 § i lagen om pension för arbetstagare avsedda avgiften från arbetslöshetsförsäkringsfonden.

Pensionsskyddscentralen meddelar ett beslut om fördelningen av kostnaderna på det sätt som föreskrivs i 184 § i lagen om pension för arbetstagare.

12 kap.

Tillsynen över ordnandet av försäkring

143 §

Den allmänna tillsynen över ordnandet av försäkring samt tvångsförsäkring

Pensionsskyddscentralen övervakar att företagarna fullgör sin skyldighet att ordna med försäkring enligt denna lag.

Har en företagare försummat att teckna försäkring enligt denna lag, skall Pensionsskyddscentralen uppmana företagaren att rätta till försummelsen. Rättar företagaren inte till försummelsen inom en tid som Pensionsskyddscentralen föreskriver, tar Pensions-

skyddscentralen pensionsförsäkringen på företagarens bekostnad i en pensionsanstalt som Pensionsskyddscentralen väljer (*tvångsförsäkring*), dock inte retroaktivt för längre tid än för det pågående kalenderåret och de tre närmast föregående kalenderåren.

När företagaren har tvångsförsäkrats fastställer pensionsanstalten en arbetsinkomst för honom eller henne på grundval av inhämtad utredning eller, om sådan saknas, enligt uppskattning och tar ut arbetspensionsförsäkringsavgiften. Pensionsanstalten fastställer en arbetsinkomst för företagaren från det att företagarverksamheten enligt denna lag började, dock inte för tiden före tvångsförsäkrandet.

När Pensionsskyddscentralen har tagit en i 2 mom. avsedd försäkring i en pensionsanstalt, har denna pensionsanstalt rätt att av företagaren för tiden för försummelsen ta ut en arbetspensionsförsäkringsavgift förhöjd till högst det dubbla beloppet. Förhöjd arbetspensionsförsäkringsavgift fastställs med hänsyn till hur länge försummelsen pågått, om försummelsen varit upprepad och andra med dem jämförliga faktorer med anknytning till bedömningen av försummelsens klandervärdhet. Pensionsanstalten skall på begäran ge företagaren ett överklagbart beslut om den förhöjda arbetspensionsförsäkringsavgiften.

144 §

Pensionsanstalternas skyldighet att utöva tillsyn

Varje pensionsanstalt övervakar att en företagare som har ordnat pensionsskydd i pensionsanstalten i fråga fullgör sina anmälnings- och försäkringsskyldigheter enligt denna lag.

Pensionsskyddscentralen och pensionsanstalterna kan komma överens om den närmare verkställigheten av tillsynen enligt 1 mom. och 143 § 1 mom.

145 §

Pensionsskyddscentralens och pensionsanstalternas inspektionsrätt

Pensionsskyddscentralen och pensionsanstalterna har rätt att företa en inspektion i företagarens lokaler och att vidta andra tillsynsåtgärder för att utreda om företagaren har fullgjort sina skyldigheter enligt denna lag. Företagaren skall vid inspektionen visa upp sin bokföring och, oberoende av framställnings- eller lagringsform, allt annat material som kan inverka på den inspekterades skyldighet att ta försäkring enligt denna lag.

Pensionsskyddscentralen och pensionsanstalterna har rätt att få handräckning av polisen och andra myndigheter för att kunna företa inspektioner.

I företagarens bostad får en inspektion företas endast om det finns motiverad anledning att misstänka att företagaren har försummat sin i denna lag avsedda försäkringsskyldighet och inspektionen är nödvändig för att få klarhet i saken. Bara polisen och skattemyndigheten får företa en inspektion i företagarens bostad.

IV AVDELNINGEN

SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

13 kap.

Utlämnande, erhållande och hemlighållande av uppgifter

146 §

Tillämpliga bestämmelser

Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999; nedan *offentlighetslagen*) tillämpas på offentligheten i fråga om pensionsanstalternas och Pensionsskyddscentralens handlingar och verksamhet till den del pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen utövar i 4 § 2 mom. i offentlighetslagen avsedd offentlig makt, om inte något annat bestäms i denna eller i någon annan lag.

Också när det inte är fråga om utövande av offentlig makt enligt 4 § 2 mom. i offentlighetslagen skall pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen i ärenden som hänför sig till verkställigheten av denna lag tillämpa offentlighetslagen när det gäller

1) handlingssekretess,
2) tystnadsplikt,
3) förbud mot utnyttjande,
4) sekretessbelagda handlingar enligt 22—24 § i offentlighetslagen, och

5) straffbestämmelser enligt 35 § i offentlighetslagen.

I fråga om utlämnande av uppgifter gäller härvid vad som i 7 kap. i offentlighetslagen bestäms om undantag från och upphörande av sekretess.

Vid verkställigheten av denna lag tillämpas inte bestämmelserna om tystnadsplikt och utlämnande av uppgifter enligt 18 kap. 6, 6 b och 6 c § i lagen om försäkringsbolag (1062/1979), 165, 165 a och 165 c § i lagen om försäkringskassor och 132, 132 a och 132 c § i lagen om pensionsstiftelser (1774/1995).

Vid verkställigheten av denna lag tillämpas utöver det som bestäms i detta kapitel vad lagen om pension för arbetstagare föreskriver i

1) 197 § om uppgifter om inkomster som ligger till grund för sådana till pension berättigande förmåner som utbetalas för oavlönad tid,

2) 198 § om rätt att få uppgifter för avgörande av ärenden och för verkställighet av lagstadgade uppgifter,

3) 200 § om pensionsanstalternas rätt att få uppgifter för utövande av tillsyn,

4) 202 § om avgiftsfrihet,

5) 203 § om utlämnande av uppgifter inom en försäkringsgrupp,

6) 205 § om utlämnande av uppgifter för utredning av brott och missbruk,

7) 208 § om vidareutlämnande av uppgifter,

8) 209 § om ansvaret för den som vidareutlämnar uppgifter, och

9) 210 § om utlämnande av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning.

147 §

Uppgifter om en företagares ekonomiska ställning

Utöver vad som i 24 § 1 mom. 20 punkten i offentlighetslagen bestäms om hemlighållande av uppgifter som gäller näringsidkare är också sådana handlingar och uppgifter sekretessbelagda som grundar sig på verkställigheten av denna lag och som gäller en företagares ekonomiska ställning.

Utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen för tillsynen över och verkställigheten av ordnandet av försäkring enligt denna lag rätt att lämna ut uppgifter om en företagares försummelser av fordran som grundar sig på en i denna lag avsedd försäkring till andra pensionsanstalter som sköter ärenden enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn och till Pensionsskyddscentralen.

148 §

Företagarnas och de pensionssökandes rätt att få uppgifter

Pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen skall på en företagares begäran till honom eller henne lämna ut de uppgifter som pensionsanstalten eller Pensionsskyddscentralen har om företagarens rätt till pension. I fråga om en parts rätt att få information, rätt att ta del av en handling som gäller parten själv samt rätt att kontrollera de uppgifter om sig själv som införts i ett register gäller i övrigt offentlighetslagen och personuppgiftslagen (523/1999).

Pensionsanstalten skall genom en pensionsansökningsblankett eller på annat motsvarande sätt på förhand informera en pensionssökande om var uppgifter om honom eller henne kommer att inhämtas och vart uppgifterna i regel kan lämnas ut.

149 §

Företagarnas skyldighet att lämna uppgifter

En företagare är skyldig att utan dröjsmål lämna pensionsanstalten uppgifter om inledande av företagarverksamhet enligt denna lag och om väsentliga förändringar i företagarverksamhetens art, omfattning eller form eller företagarens arbetsinsats. Likaså är en företagare skyldig att utan dröjsmål meddela pensionsanstalten om hans eller hennes i denna lag avsedda företagarverksamhet upphör.

Oberoende av företagarens underrättelseskyldighet enligt 1 mom. kan pensionsanstalten kräva att företagaren lämnar en utredning över de omständigheter som nämns i 1 mom. samt om andra motsvarande omständigheter som kan inverka på försäkringsskyldigheten, arbetspensionsförsäkringsavgiften, skötseln av försäkringen samt arbetsinkomsten enligt denna lag.

150 §

Pensionstagarens utredning om omständigheter i anslutning till pensionsbeloppet och pensionsrätten

Oberoende av pensionstagarens underrättelseskyldighet kan pensionsanstalten kräva en utredning av pensionstagaren om omständigheter som påverkar pensionsbeloppet och pensionsrätten, om det finns skäl att misstänka att förändringar har skett i dessa omständigheter.

151 §

Pensionsskyddscentralens och pensionsanstalternas rätt att få uppgifter för utövande av tillsyn

Utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har Pensionsskyddscentralen rätt att av en företagare, av en försäkrings- och pensionsanstalt som verkställer lagstadgad försäkring, av skattemyndigheterna och andra myndigheter samt av andra organ på vilka offentlighetslagen tillämpas få de uppgifter som är nödvändiga för fullgörande av den tillsynsskyldighet som föreskrivs i 143 § 1 mom. i denna lag och i 2 § 2 mom. 1 punkten i lagen om Pensionsskyddscentralen.

Pensionsskyddscentralen har, förutom för fullgörande av sin tillsynsskyldighet, dessutom rätt att av skattemyndigheterna i form av massinformation få följande uppgifter:

1) näringssammanslutningars namn- och kontaktuppgifter samt nödvändiga uppgifter om näringsverksamheten, inkomsten av den samt om betalda löner,

2) i fråga om näringssammanslutningars delägare, namn och kontaktuppgifter, personbeteckningar samt nödvändiga uppgifter om arbete och ställning i företaget, förvärvs- och kapitalinkomstandel, penninglön, naturaförmåner och privata uttag och andel i sammanslutningens inkomst och tillgångar liksom även nödvändiga uppgifter om penninglön och naturaförmåner från någon annan än näringssammanslutningen,

3) företagets och yrkesutövarnas namn och kontaktuppgifter, personbeteckningar samt nödvändiga uppgifter om förvärvs- och kapitalinkomstandel, makes andel av förvärvs- och kapitalinkomsten, penninglön, naturaförmåner och omsättning.

Pensionsskyddscentralen har rätt att få de i 2 mom. avsedda uppgifterna även om centralen inte i sin begäran om uppgifter har preciserat de företag eller företagare som i form av massinformation blir föremål för tillsynsförfarande och även om tillsynsförfarandet ännu inte är anhängigt eller beskattningen ännu inte har fastställts. För verkställigheten av ett tillsynsuppdrag har Pensionsskyddscentralen rätt att samköra och behandla i 2 mom. avsedda personuppgifter. Samkörda uppgifter får förvaras fem år men längst tills tillsynsförfarandet avslutats. Samkörda uppgifter får inte vidareutlämnas.

Utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har en pensionsanstalt rätt att av skattemyndigheterna få de uppgifter som är nödvändiga för fullgörande av den tillsynsskyldighet som avses i 144 §.

Uppgifter som avses i denna paragraf får sökas med hjälp av teknisk anslutning utan samtycke av den vars intressen tystnadsplikten är avsedd att skydda.

152 §

Utlämnande av uppgifter till myndigheter och registeransvariga som bedriver kreditupplysningsverksamhet

Utöver det som bestäms i offentlighetslagen har pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen rätt att, utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, lämna ut uppgifter som grundar sig på verkställigheten av denna lag enligt följande:

1) till vederbörande myndighet och organ får lämnas ut uppgifter som är nödvändiga för verkställigheten av uppgifter enligt EG:s förordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet,

2) till skatteförvaltningen får lämnas ut de uppgifter som den behöver för fullgörandet av den övervakningsskyldighet som föreskrivs i lagen om förskottsuppbörd, om det finns skäl att misstänka att företagaren inte har fullgjort sin innehållningsskyldighet,

3) till en registeransvarig som bedriver kreditupplysningsverksamhet får lämnas ut sådana uppgifter om en enligt denna lag

utsökningsbar arbetspensionsförsäkringsavgiftsfordran hos företagaren som den registeransvarige enligt lag har rätt att föra in i kreditupplysningsregistret.

Pensionsanstalten skall, utöver det som någon annanstans i lag bestäms om pensionsanstaltens skyldighet att lämna ut uppgifter, lämna ut uppgifter till

1) Folkpensionsanstalten för uträkning av förmåner enligt sjukförsäkringslagen, och

2) skatteförvaltningen för fastställandet av sjukförsäkringsavgiften enligt sjukförsäkringslagen.

14 kap.

Vissa bestämmelser

153 §

Rådgivning till företagare

Den pensionsanstalt hos vilken företagaren har ordnat sitt pensionsskydd har det primära ansvaret för rådgivningen i ärenden som hör till denna lags tillämpningsområde.

154 §

Pensionsanstalternas samarbete

Pensionsanstalterna skall samarbeta i sammanställandet av statistikuppgifter och i andra frågor som hänför sig till verkställigheten och utvecklandet av arbetspensionslagarna.

155 §

Ersättning för särskilda tjänster

En pensionsanstalt kan av en företagare ta ut ersättning för särskilda tjänster som den tillhandahåller på företagarens begäran.

156 §

Beslut om beloppet av den teoretiska pensionen

Om en företagare har arbetat i två eller flera EU- eller EES-länder och ansöker om folkpension, har han eller hon rätt att på begäran få ett beslut om beloppet av den teoretiska pension som pensionsanstalten meddelar Folkpensionsanstalten för uträkning av hans eller hennes folkpension.

157 §

Överföring av pensionsrätt till Europeiska gemenskaperna

En företagare har rätt att överföra sin pensionsrätt enligt denna lag till Europeiska gemenskaperna så som bestäms i lagen om överföring av pensionsrätt mellan arbetspensionssystemet i Finland och Europeiska gemenskapernas pensionssystem (165/1999).

I fråga om pensionsrätt som överförs till Europeiska gemenskaperna eller som återförs därifrån tillämpas bestämmelserna i lagen om överföring av pensionsrätt mellan arbetspensionssystemet i Finland och Europeiska gemenskapernas pensionssystem till den del nämnda lag innehåller bestämmelser som avviker från bestämmelserna i denna lag.

158 §

Handräckning

Pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen har rätt att på eget initiativ eller på begäran av den som saken gäller för utredning av ett ärende som är under behandling låta höra vittnen vid en tingsrätt.

159 §

Jäv

Anställda och styrelsemedlemmar i en pensionsanstalt och Pensionsskyddscentralen kan, utan hinder av 28 § 1 mom. 4 och 5 punkten i förvaltningslagen (434/2003), behandla ärenden som gäller verkställigheten av denna lag och som avser en företagare som ordnat pensionsskydd i pensionsanstalten.

160 §

Förvaring av handlingar

Pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen skall förvara de handlingar som hänför sig till ordnandet av pensionsskydd eller ett pensionsärende enligt denna lag på det sätt som bestäms i arkivlagen (831/1994)

och i 218 § i lagen om pension för arbetstagare.

161 §

Beräkning av tidsperioders längd

När tidsperioders längd beräknas anses i en kalendermånad ingå 30 dagar vid

1) bedömning av om denna lag skall tillämpas på en företagare,

2) bestämmande av arbetspensionsförsäkringsavgift enligt denna lag,

3) beräkning av pension enligt denna lag, och vid

4) betalning av rehabiliteringspenning.

Närmare bestämmelser om hur i 1 mom. avsedda tidsperioder beräknas utfärdas genom förordning av statsrådet.

162 §

Ikraftträdande

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

Helsingfors den 22 december 2006

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Tuula Haatainen*

Nr 1273

Lag

om införande av lagen om pension för företagare

Given i Helsingfors den 22 december 2006

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagen om pension för företagare (1272/2006) träder i kraft den 1 januari 2007. Den tillämpas från och med ikraftträdandet på sådan företagarverksamhet som avses i den. Åtgärder som verkställigheten av lagen om pension för företagare förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Är en person då lagen träder i kraft försäkrad enligt lagen om pension för arbetstagare (395/2006) för samma arbete som enligt bestämmelsen om sambor i 3 § i lagen om pension för företagare borde försäkras i enlighet med lagen om pension för företagare, försäkras företagaren enligt lagen om pension för företagare från ingången av månaden efter den under vilken försäkringsansökan inkommit och fram till dess försäkras han eller hon enligt lagen om pension för arbetstagare.

Lagen om pension för företagare tillämpas också på sådan pension enligt lagen om pension för företagare (468/1969) som beviljats före den 1 januari 2007. Om de bestämmelser som gällde när lagarna om ändring av lagen om pension för företagare (638/2003 och 891/2004) samt lagen om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för företagare (892/2004) trädde i kraft emellertid har iakttagits vid fastställande av pension som beviljats före den 1 januari 2007, iakttas vad som föreskrivs i de nämnda lagarna.

2 §

Genom denna lag upphävs lagen av den 14 juli 1969 om pension för företagare jämte ändringar.

Om det i någon annan lag eller i en bestämmelse som utfärdats med stöd av någon annan lag hänvisas till lagen om pension för företagare från 1969, avser hänvisningen motsvarande bestämmelser i den nya lagen om pension för företagare, om inte något annat följer av den nya lagen eller denna lag.

3 §

I denna lag avses med *FöPL* lagen av den 14 juli 1969 om pension för företagare jämte ändringar, även med beaktande av de lagar som nämns i 1 § 4 mom.

4 §

En försäkring enligt FöPL anses ha ombildats till en försäkring som avses i den nya lagen om pension för företagare.

Om en företagare under det år då lagen om pension för företagare träder i kraft skriftligen säger upp en försäkring så att den upphör att gälla den sista juni, september eller december, behöver försäkringen inte ha fortgått i ett år. Uppsägningen skall ske senast tre månader före dagen för försäkringens upphörande.

En koncession som statsrådet beviljat arbetspensionsförsäkringsbolag för bedrivande av verksamhet enligt FöPL ombildas när lagen om pension för företagare träder i kraft till en koncession för bedrivande av verksamhet enligt lagen om pension för företagare för FöPL:s del. Den försäkringsverksamhet som omfattas av FöPL och som är förenlig med stadgarna för försäkringskassor som avses i lagen om pension för företagare ombildas då lagen om pension för företagare träder i kraft till försäkringsverksamhet enligt lagen om pension för företagare.

5 §

Den åldersgränsen på 18 år som avses i 4 § 1 mom. i lagen om pension för företagare

RP 197/2006
ShUB 38/2006
RSv 176/2006

tillämpas på företagarverksamhet som avses i nämnda lag och som bedrivs av företagare födda efter 1986, om verksamheten fortgår den 1 januari 2005 eller inleds därefter. Åldersgränsen på 68 år enligt samma lagrum tillämpas på företagarens i nämnda lag avsedda företagarverksamhet, om den fortgår den 1 januari 2005 eller inleds därefter och om den, tiden före nämnda tidpunkt medräknad, fortgår minst fyra månader utan avbrott.

När den pensionsgrundande totala arbetsinkomsten räknas ut enligt 67 § i lagen om pension för företagare beaktas den fastställda arbetsinkomsten före uppnådd 23 års ålder från och med den 1 januari 2005. Till den del arbetsinkomst som före den 1 januari 2005 fastställts för företagaren beaktas när den pensionsgrundande arbetsinkomsten räknas ut höjs den till 2004 års nivå med indexet enligt 9 § i lagen om pension för arbetstagare (395/1961, *APL*), som gällde den 31 december 2004. Vägningskoefficienten för förändringen i lönenivån är då 0,5 och vägningskoefficienten för förändringen i prisnivån 0,5. Höjningen från den tidpunkten till nivån vid beräkningstidpunkten sker med lönekoefficienten enligt 89 § i lagen om pension för företagare.

6 §

En företagare som befriats från sin försäkringsskyldighet på grundval av 3 § i FöPL, sådant detta lagrum lydde den 31 december 2001, eller lämnats oförsäkrad på grundval av 3 § i FöPL och 8 § i APL, sådana dessa lagrum lydde den 31 december 2004, är försäkringsskyldig från den 1 januari 2007. Företagaren skall teckna försäkring enligt lagen om pension för företagare senast den 30 juni 2007.

En företagare som är född före den 1 januari 1961 och som har befriats från sin försäkringsskyldighet på basis av den bestämmelse som nämns i 1 mom., är dock inte försäkringsskyldig så länge som han eller hon uppfyller de villkor för befrielse som uppställdes i den lag som gällde när lagen om pension för företagare trädde i kraft.

7 §

En företagare som har försäkring enligt FöPL, men som på grundval av 4 § 1 mom. 3 punkten i lagen om pension för företagare inte längre är försäkringsskyldig, kan avsluta sin försäkring från ikraftträdande av lagen om pension för företagare. Försäkringen avslutas inte retroaktivt.

8 §

Om företagaren på basis av 116 § i lagen om pension för företagare har betalat tillskottsarbetspensionsförsäkringsavgift eller nedsatt arbetspensionsförsäkringsavgift, beaktas företagarens arbetsinkomster som hänför sig till tiden efter den 1 januari 2005 i enlighet med de försäkringsavgifter som företagaren betalat så som föreskrivs i 67 § i nämnda lag, även om företagarens pension enligt 2 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av FöPL (638/2003) eller 8 eller 9 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003) i övrigt skall fastställas med stöd av de bestämmelser som gällde när de nämnda lagarna trädde i kraft.

9 §

Har företagarens arbetspensionsförsäkringsavgifter preskriberats enligt 119 § i lagen om pension för företagare, beräknas den totala arbetsinkomsten av den fastställda arbetsinkomsten för 2005 och kalenderåren därefter i enlighet med 67 § 3 mom. i den lagen. Sänkningen av de arbetsinkomster som fastställts för åren 1993—2004 fås genom att den fastställda arbetsinkomsten för varje period av kalenderåret multipliceras med en kvot som utgörs av förhållandet mellan de för samma tidsperiod mottagna försäkringspremierna och de för samma tidsperiod fastställda försäkringspremierna.

10 §

Vad som i 37 och 107—111 § i lagen om pension för arbetstagare bestäms om arrangemanget med sista pensionsanstalt tillämpas inte när den som ansöker om pension får eller på basis av en ansökan som anhängiggjorts före den 1 januari 2004 har rätt att få pension som grundar sig på det egna arbetsavtals- eller tjänsteförhållandet eller den egna företagarverksamheten eller pension enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990), avträdelseersättning en-

ligt lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/1992) eller avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994), och han eller hon ansöker om ny pension eller förlängning av en pension som beviljats tidigare. De nämnda bestämmelserna tillämpas inte heller när pension som beviljats på basis av en före den 1 januari 2004 anhängiggjord ansökan och som senare avbrutits börjar betalas ut på nytt. Om en förmånslåtare vid sin död fick en sådan pension på vilken bestämmelserna i första meningen i denna paragraf inte har tillämpats, tillämpas dessa bestämmelser inte heller på familjepension som beviljas efter honom eller henne.

11 §

Det pensionsutdrag som avses i 69 § i lagen om pension för företagare sänds första gången till företagaren senast 2008.

Den tid av fem år som avses i 69 § 2 och 3 mom. i lagen om pension för företagare tillämpas 2013 och därefter.

Det pensionsutdrag för företagare som sänds ut 2008 innehåller uppgifter om i 69 § 1 mom. 1—3 punkten i lagen om pension för företagare avsedda företagarverksamheter och andra arbetsförtjänster samt förmåner under de tio kalenderår som föregår utsändandet av utdraget. År 2009 innehåller pensionsutdraget motsvarande uppgifter för de nio, 2010 för de åtta, 2011 för de sju och 2012 för de sex år som föregår utsändandet av utdraget. De uppgifter som avses i 69 § 1 mom. 2 och 3 punkten i nämnda lag uppges dock inte i pensionsutdraget för år som föregått 2005.

12 §

Den preskriptionstid på fem år som avses i 69 § 3 och 4 mom., 106 §, 107 § 4 mom. och 121 § i lagen om pension för företagare tillämpas från och med ingången av 2013. Åren 2007 och 2008 är den nämnda preskriptionstiden tio år, 2009 nio år, 2010 åtta år, 2011 sju år och 2012 sex år. När preskriptionstiderna räknas ut beaktas också tiden före ikraftträdandet av lagen om pension för företagare.

13 §

Engångsförhöjningen av invalidpensionen läggs till första gången den 1 januari 2010. Förhöjningen läggs också till sådan invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat före den 1 januari 2006. Engångsförhöjningen läggs då till enligt den förhöjningsprocent som motsvarar företagarens ålder vid ingången av 2010, förutsatt att minst fem kalenderår då har förflutit sedan invalidpensionen började.

När pensionsfallet i fråga om invalidpension har inträffat före den 1 januari 2006 läggs engångsförhöjningen till pension som samordnats enligt 8 och 8 a § i APL sådana de lydde före den 1 januari 2005. Om familjepension bestäms enligt de bestämmelser som gällde när lagen om pension för företagare träder i kraft, läggs engångsförhöjningen till familjepension som samordnats enligt 8 och 8 a § i APL sådana de lydde före den 1 januari 2005.

14 §

Ålderspensioner som börjar 2010 eller därefter omvandlas med en livslängdskoefficient enligt 76 § i lagen om pension för företagare. Koefficienten fastställs första gången för 2009.

En ålderspension omvandlas med den livslängdskoefficient som fastställs för det år under vilket ålderspensionen börjar, om ålderspensionen börjar före det år under vilket företagaren fyller 62 år. Om en invalidpension ändras till en ålderspension före det år under vilket företagaren fyller 62 år, skall pensionen på motsvarande sätt justeras med den livslängdskoefficient som fastställs för det år under vilket företagarens pension ändras till ålderspension.

15 §

På ansökningar om undanröjande av beslut som blir anhängiga den 1 januari 2007 eller därefter tillämpas 136 § i lagen om pension för företagare.

16 §

Om pensionsfallet inträffar 2006—2009, beaktas som arbetsförtjänst för 2004 när inkomsten för återstående tid fastställs den totala arbetsinkomst på grundval av vilken pensionsdelen för återstående tid skulle ha beräknats om företagaren hade blivit arbetso-

förmögen den 31 december 2004, och arbetsförtjänsterna för 2005 beaktas så som bestäms i 70—72 § i lagen om pension för företagare. Härvid används som granskningstid på motsvarande sätt det antal år som skall beaktas som grund för inkomsten för återstående tid. Om pensionsfallet inträffar 2010, beaktas arbetsförtjänsterna för 2005 så som bestäms i 65 och 70—72 § och 74 § 1 och 2 mom. i lagen om pension för företagare, och granskningstiden fastställs på motsvarande sätt på basis av åren 2005—2010. Vid bestämmande av den inkomstförutsättning som avses i 22 § 1 mom. 2 punkten i lagen om pension för företagare beaktas arbetsförtjänsterna under de fem kalenderår som föregått ansökan om rehabilitering.

17 §

Om en företagare vars ansökan om utbetalning av pension till utlandet har avslagits enligt bestämmelserna i 17 § i FöPL och 9 a § i APL, sådana de lydde före den 1 januari 2003, på nytt ansöker om utbetalning av pensionen till utlandet, betalas av pensionen till utlandet de belopp som har förfallit till betalning efter att den nya ansökan inkommit.

18 §

Sker en sådan förändring i arbetsförmågan hos en företagare som får delinvalidpension som börjat före den 1 januari 1982 och fortgått utan avbrott att han eller hon har rätt till full invalidpension och förändringen kan bedömas fortgå minst ett år, ändras delinvalidpensionen till full invalidpension från ingången av månaden efter förändringen.

19 §

Ett långvarigt arbetsoförmöget barn som får familjepension efter en förmånslåtare som har dött före den 1 juli 1990 har rätt att få familjepension så länge arbetsoförmågan fortgår utan avbrott. Fortsatt utbetalning av familjepension efter det att barnet fyllt 18 år förutsätter särskild ansökan.

Den rätt till tillägg för föräldralösa barn som en familjepensionstagare som får nämnda tilllägg har bestäms enligt APL som gällde före ikraftträdandet av lagen om pension för företagare också när beloppet av familjepensionen skall justeras efter det att lagen om pension för företagare har trätt i kraft.

20 §

Rätt till efterlevandepension har en efterlevande make som är född den 1 juli 1950 eller tidigare, så som bestäms i 19 § i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (396/2006).

21 §

En efterlevandepension som indragits på grund av att den efterlevande maken ingått ett nytt äktenskap börjar på ansökan av den efterlevande maken betalas ut på nytt enligt 17 § i FöPL och 4 b § 2 mom. i APL, sådana de lydde när lagen om pension för företagare trädde i kraft, om den efterlevande makens nya äktenskap upplöses innan lagen om pension för företagare träder i kraft och ansökan om ny utbetalning inkommer till pensionsanstalten inom sex månader från det att lagen om pension för företagare har trätt i kraft.

22 §

Det villkor om arbetsförtjänster som utgör en förutsättning för yrkesinriktad rehabilitering uppfylls när den återstående tiden har beaktats i företagarens pension i enlighet med 6 § i FöPL och 6 a och 6 b § i APL, sådana de lydde före den 1 januari 2005.

23 §

Om en företagare har bedrivit i lagen om pension för företagare avsedd företagarverksamhet före den 1 januari 2005, räknas det särskilda tilllägg till den teoretiska pensionen som avses i 61 § 3 mom. i lagen om pension för företagare ut på basis av den totala arbetsinkomst utifrån vilken återstående tid eller motsvarande inkomst borde beaktas vid bestämmandet av pension som beviljas före den 1 januari 2005 med stöd av FöPL som gällde före den 1 januari 2005.

24 §

På en pension i fråga om vilken pensionsfallet inträffar före den 1 januari 2007 tillämpas 17 § i FöPL och 8 § 6 mom. i APL, sådana de lyder före den 1 januari 2007, också efter det att lagen om pension för företagare har trätt i kraft.

Från pension enligt lagen om pension för företagare avdras inte en sådan ersättning enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) som grundar sig på en skada som uppkommit under krigen 1939—1945.

25 §

Om en företagare får pension enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare, avträdelseersättning enligt lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare eller avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare eller lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006), intjänas i pension 1,5 procent per år av den totala arbetsinkomsten för företagarverksamhet som försäkrats enligt lagen om pension för företagare under den tid pensionen, ersättningen eller stödet betalas. Den pensionsanstalt som betalar avträdelsestöd anses vara sista pensionsanstalt även då pensionstagaren beviljas ålderspension.

Grundbeloppet av generationsväxlingspension, avträdelseersättning och avträdelsestöd enligt 1 mom. beaktas

1) som pension som medför att pensionstagaren inte har rätt till deltidspension,

2) vid bestämmandet av efterlevandepension som pension som den efterlevande maken får på basis av förvärvsarbete,

3) som pension som avses i 85 § 2 mom. i lagen om pension för företagare, och

4) som pension som avses i 68 § 5 mom. i lagen om pension för företagare.

26 §

En pension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat före 2005 bestäms enligt den FöPL som gällde före 2005, om inte något annat följer av ikraftträdandebestämmelserna i lagarna om ändring av nämnda lag (638/2003 och 891/2004) och av lagen om ändring av ikraftträdandebestämmelserna i lag 638/2003 (892/2004).

På sådan invalid-, arbetslöshets- och familjepension i fråga om vilken pensionsfallet inträffat 2005 tillämpas bestämmelserna i den FöPL som gällde den 31 december 2004. Om företagaren har fyllt 63 år innan arbetsoförmågan börjat, beviljas företagaren ålderspension motsvarande det intjänade beloppet i stället för invalidpension. Om företagaren fyller 63 år före utgången av den primärtid som anges i 12 kap. 3 § i sjukförsäkringslagen (1224/2004), beräknas och beviljas pensionen, i stället för såsom invalidpension, i form av ålderspension från ingången av månaden efter den då företagaren uppnår 63 års ålder.

Om pensionsfallet i fråga om familjepension inträffar efter 2005, men familjepensionen bestäms utifrån sådan pension till förmånslåtaren som samordnats enligt den FöPL som gällde före den 1 januari 2005, samordnas också familjepensionen i enlighet med ovan avsedda lag. Vid uträkning av samordningsgränsen avdras härvid dock varken grundbeloppet av barnpension eller grundbeloppet av efterlevandepension enligt familjepensionslagen (38/1969).

Den pensionsrätt som intjänats av företagarverksamhet som bedrivits före den 1 januari 2005 uträknas enligt den FöPL som gällde den 31 december 2004. Företagarverksamhet som börjat före den 1 januari 2005 och fortgår vid nämnda tidpunkt anses härvid ha upphört den 31 december 2004. Pensionen uträknas särskilt även på basis av en sådan företagarperiod som till utgången av 2004 har fortgått kortare tid än fyra månader men dock minst en månad, om företagarperioden i fråga fortgår 2005 och denna tid medräknad pågår minst fyra månader, eller om företagarperioden i fråga har börjat på grundval av en justering av arbetsinkomsten enligt 7 § 3 mom. i den FöPL som gällde den 31 december 2004. Den intjänade pensionsrätten höjs med lönekoefficienten att motsvara nivån för det år under vilket pensionen räknas ut.

27 §

På deltidspension för en företagare som är född före 1947 och på ålderspension som beviljas efter den tillämpas 17 § i FöPL samt 4 § 2 mom., det inledande stycket i 4 f § 1 mom. samt 4 g § 2 mom. och 5 § 4 mom. i APL, sådana de lydde den 31 december 2004, samt 17 § i FöPL och 5 § 6 mom. i APL, sådana de lydde den 31 december 2002. En sådan företagare har rätt till förtida ålderspension från ingången av månaden efter den under vilken han eller hon fyllt 60 år. Förtidsminskningen görs från 65 års ålder till pensionens början i enlighet med de koefficienter för förtida uttag som anges i 17 § i

FöPL och i 5 a § 2 mom. i APL, sådana de lydde den 31 december 2004.

En företagare som avses i 1 mom. har rätt till oreducerad ålderspension vid fyllda 63 år. Fortsätter företagaren dock i deltidsarbete efter att ha fyllt 65 år, omvandlas deltidspensionen vid ingången av kalendermånaden efter den under vilken 65 års ålder uppnåtts till en lika stor ålderspension. I pension på grundval av arbetsförtjänsterna intjänas då 1,5 procent per år under tiden mellan ingången av kalendermånaden efter den under vilken företagaren fyller 65 år och utgången av den kalendermånad under vilken företagaren fyller 68 år. Börjar ålderspensionen för deltidsarbetet senare än från ingången av månaden efter den under vilken 68 års ålder uppnåtts, höjs den uppskjutna pensionsdelen på det sätt som föreskrivs i 9 § 3 mom. i lagen om pension för företagare. Vad som bestäms i denna paragraf tilllämpas också när ny pension beviljas efter en sådan deltidspension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat före den 1 januari 2005.

28 §

En långtidsarbetslös företagare som är född före 1950 har rätt till arbetslöshetspension på det sätt som bestäms i den FöPL som gäller när lagen om pension för företagare träder i kraft, i ikraftträdandebestämmelserna i lagarna om ändring av den och i lagarna om ändring av de nämnda ikraftträdandebestämmelserna. Till övriga delar tillämpas på arbetslöshetspension och dem som får sådan pension bestämmelserna i 17 § i FöPL samt i 4 c §, 5 § 1 mom. 1 punkten och 3 mom., 10 d § 7 mom. och 17 b § 3 mom. i APL, sådana de lyder när lagen om pension för företagare träder i kraft.

Utan hinder av vad som föreskrivs i 1 mom. bestäms en företagares rätt till pension för återstående tid på samma sätt som den skulle bestämmas om pensionsfallet i fråga om arbetslöshetspensionen inträffade den 31 december 2006. Vid beräkningen av den lön som ligger till grund för pensionen för den återstående tiden beaktas då inkomsterna fram till den 31 december 2006.

29 §

Med tilläggspension avses i denna paragraf och i 30 § en tilläggspension enligt 11 § 1 mom. i FöPL sådant det lydde den 31 december 2000.

En tilläggspensionsförsäkring avslutas den 31 december 2006 och den intjänade tilläggspensionen ombildas till ett fribrev. Företagaren har rätt till nämnda fribrev för tilläggspensionen och till tidigare fribrev enligt arbetspensionslagarna tidigast vid den pensionsålder som hänför sig till tilläggspensionsförsäkringen. För att fribrevet skall fås vid den pensionsålder som hänför sig till tilläggspensionsförsäkringen förutsätts att företagarens företagarverksamhet fortgår till nämnda pensionsålder eller upphör tidigast fyra månader innan nämnda pensionsålder uppnås. Tidigast vid 60 års ålder kan företagaren få sådan pension enligt grundskyddet som hänför sig till en fortgående företagarverksamhet.

Om företagaren uppnår den pensionsålder som hänför sig till hans eller hennes tilläggspensionsförsäkring senast den 31 december 2010, har han eller hon rätt att fortsätta sin tilläggspensionsförsäkring. Företagaren har rätt till tilläggspensionen och till tidigare fribrev enligt arbetspensionslagarna tidigast vid den pensionsålder som hänför sig till tilläggspensionsförsäkringen. För att tilläggspensionen skall fås förutsätts att företagarens företagarverksamhet fortgår till nämnda pensionsålder eller upphör tidigast fyra månader innan nämnda pensionsålder uppnås.

Om pension beviljas vid en ålder som är lägre än 62 år omvandlas pensionen att motsvara den lägre åldern på det sätt som närmare föreskrivs genom social- och hälsovårdsministeriets förordning. I övrigt tillämpas på tilläggspensionsförsäkringen bestämmelserna i de författningar som utfärdats med stöd av 11 § 1 mom. i FöPL, sådant det lydde den 31 december 2000, samt i 10 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för företagare (638/2003).

På en företagare som före den 1 januari 2005 har uppnått pensionsålder som är lägre än 65 år och som hänför sig till hans eller hennes tilläggspensionsförsäkring tillämpas de bestämmelser som gällde den 31 december 2004.

30 §

Tilläggspensioner beaktas inte vid tillämpningen av 139 § i lagen om pension för företagare, som gäller pensionsanstalternas ömsesidiga ansvar. I pensionerna enligt nämnda paragraf medräknas dock skillnaden mellan den betalda tilläggspensionen och motsvarande andel av den pension som pensionsanstalten ansvarar för (*fonderad pension*), till den del den krävda avkastningen av placeringar som utgör täckning för ansvarsskulden inte räcker till. Av tilläggspensionens belopp svarar pensionsanstalten för en andel som i enlighet med de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda beräkningsgrunder som träder i kraft den 1 januari 2007 motsvarar de försäkringsavgifter som skall betalas till pensionsanstalten eller det pensionsansvar som beräknas för pensionsanstalten.

Om tilläggspension helt eller delvis inte längre är tryggad på grund av en pensionsanstalts konkurs, svarar de i 1 § 3 mom. i lagen om pension för företagare avsedda pensionsanstalterna gemensamt för den i tillämpliga delar i enlighet med 181 § i lagen om pension för arbetstagare. Om underskottet är ringa täcks det dock i första hand med berörda pensionsanstalts medel.

Beräkningsgrunderna för tilläggspension justeras för mortalitetsgrundens del från den 1 januari 2007 och avgiftsnivån ändras i motsvarande mån. Förändringen av mortalitetsgrunden genomförs genom att omvandla den i 1 mom. avsedda fonderade pensionen att motsvara den ackumulerade fonden.

31 §

Utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har Pensionsskyddscentralen för uträkning av en pension som avses i 27—29 § rätt att få de uppgifter som är nödvändiga för fastställande av pensionsgrundande rätt till återstående tid enligt 17 § i FöPL och 6 a § i APL samt för uträkning av arbetspensionstillägget enligt 7 f § i nämnda lag.

Den som beviljar eller betalar ut förmåner enligt 1 mom. skall på det sätt som Pensionsskyddscentralen bestämmer lämna uppgifterna till centralen för varje kalenderår före utgången av maj det följande året eller före en annan med centralen överenskommen tidpunkt.

32 §

En företagare som är född före 1947 har rätt att få barnförhöjning enligt de bestämmelser som gällde den 31 december 2004.

33 §

Det belopp som skall återbäras med anledning av den vinst som fås efter den 31 december 2005 vid en eventuell försäljning av aktier som Pensionsskyddscentralen anskaffat i ett sådant kreditförsäkringsbolag som avses i 13 b § 5 mom. i APL, sådant det lyder den 31 december 2006, beaktas inte i fråga om den genomsnittliga arbetspensionsförsäkringsavgiften för en försäkring enligt minimivillkoren i lagen om pension för arbetstagare.

34 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

På en pensionsordning med ett minimiskydd enligt APL där arbetsgivaren har inkluderat sig själv enligt 1 § 3 mom. i APL, sådant det lyder i lag 395/1961 eller lag 639/1966, tillämpas de villkor och grunder för fribrev beträffande arbetsgivares pensionsförsäkring som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt den 28 december 2004.

Helsingfors den 22 december 2006

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Tuula Haatainen*

Nr 1274

Lag

om ändring av lagen om pension för arbetstagare

Given i Helsingfors den 22 december 2006

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 19 maj 2006 om pension för arbetstagare (395/2006) 2 § 1 mom. 4 punkten, 3 §, den finska språkdräkten i 8 § 2 mom. 2 punkten, 25 § 4 mom., 37 § 1 mom. 1 punkten och 2 mom. 1 punkten, 43 § 3 mom., 74 § 2 mom. 8 punkten, 107 § 4 mom., 108 § 1 mom. 1 punkten, 109 § 1 mom., 118 §, 123 § 1 mom. 1—9 punkten, 127 § 1 mom., 143 § 2 mom., 182 § 2 mom. och 215 § 2 mom. samt

fogas till 198 § ett nytt 2 mom. som följer:

2 §

Centrala definitioner

I denna lag avses med:

— — — — — — — — — — — — — —

4) *oavlönad tid* den tid under vilken en arbetstagare har erhållit moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002), inkomstrelaterad dagpenning eller utbildningsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), förtjänststöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) eller lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) eller dagpenning enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948), trafikförsäkringslagen (279/1959) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990),

— — — — — — — — — — — — — —

3 §

Arbetspensionslagar

Med arbetspensionslagar avses arbetspensionslagarna för den privata och för den offentliga sektorn. Arbetspensionslagar för den privata sektorn är utöver denna lag

1) lagen om sjömanspensioner (1290/2006),

RP 197/2006
ShUB 38/2006
RSv 176/2006

7 895029/193

2) lagen om pension för företagare (1272/2006), och

3) lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006).

Arbetspensionslagar för den offentliga sektorn är

1) lagen om kommunala pensioner (549/2003) och lagen om införande av lagen om kommunala pensioner (550/2003),

2) lagen om statens pensioner (1295/2006) och lagen om införande av lagen om statens pensioner (1296/2006),

3) pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan (298/1966) och lagen om familjepensioner inom den evangelisk-lutherska kyrkan (258/1970),

4) pensionsbestämmelser som grundar sig på lagen om ortodoxa kyrkosamfundet (521/1969),

5) pensionsbestämmelser som grundar sig på 13 § i lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001),

6) pensionsstadga som givits med stöd av 11 § 2 mom. 6 punkten i lagen om Finlands Bank (214/1998), och

7) landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar om statens pensioner (ÅFS 4/1997).

25 §

Rätt till arbetspensionsrehabilitering

— — — — — — — — — — — — — —

Den i 1 mom. 2 punkten avsedda inkomsten för återstående tid fastställs på samma sätt som om arbetstagaren hade blivit arbetsoförmögen vid tidpunkten för ansökan om rehabilitering. När inkomsten bestäms beaktas dock inte inkomst på basis av vilken förmån för oavlönad tid fås eller inkomst som avses i 76 § 4 mom.

— — — — — — — — — — — — — —

37 §

Invalidpension på basis av pension som beviljats enligt arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn

En arbetstagare har rätt till invalidpension när han eller hon, efter det att ett arbete som omfattas av denna lag upphört, för ett senare tjänste- eller arbetsavtalsförhållande beviljats invalidpension enligt

1) 35 § 1 mom. 2 punkten i lagen om statens pensioner,

— — — — — — — — — — — — — —

En arbetstagare har rätt till invalidpension också när hans eller hennes pension enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn är högst 688,02 euro per månad och han eller hon, efter det att ett arbete som omfattas av denna lag upphört, för ett senare tjänste- eller arbetsavtalsförhållande beviljats invalidpension på basis av arbetsoförmåga som börjat medan anställningen varade, i enlighet med följande bestämmelser:

1) 35 § 1 mom. 1 punkten i lagen om statens pensioner,

— — — — — — — — — — — — — —

43 §

Betalning av invalidpension retroaktivt

— — — — — — — — — — — — — —

Beviljas invalidpension retroaktivt såsom delinvalidpension eller full invalidpension på basis av 41 § 2 mom. och har för samma tid utbetalats dagpenning eller partiell sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, betalas invalidpension för denna tid till den del dess belopp överstiger beloppet av dagpenningen.

74 §

Oavlönad tid som berättigar till pension

— — — — — — — — — — — — — —

De inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid betraktas som inkomster under det kalenderår till vilket förmånstiden hänför sig. De inkomster som ligger till grund för förmånerna berättigar till pension enligt följande:

— — — — — — — — — — — — — —

8) 65 procent av sådan arbetsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning och specialvårdspenning och som avses i sjukförsäkringslagen, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock så att den inkomst som ligger till grund för partiell sjukdagpenning är

hälften av den arbetsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning,
— — — — — — — — — — — — — —

107 §

Arbete i branscher som omfattas av arbetspensionslagarna för både den privata och den offentliga sektorn

— — — — — — — — — — — — — —

Vad som i 1, 2 och 3 mom. bestäms om sista pensionsanstalt tillämpas inte på invalidpension, om pensionsskyddet för arbetstagaren vid utgången av kalenderåret före pensionsfallsåret eller senast därförinnan ordnats i en pensionsanstalt inom den offentliga sektorn och arbetstagaren har inkomster enligt denna lag och enligt lagen om sjömanspensioner till ett belopp av sammanlagt minst 12 566,70 euro under de två sista kalenderåren före pensionsfallsåret. Vad som i 1, 2 och 3 mom. bestäms om sista pensionsanstalt tillämpas inte heller på invalidpension, om arbetstagaren under pensionsfallsåret har inlett en fortlöpande anställning inom den offentliga sektorn och hans eller hennes pensionsskydd vid utgången av kalenderåret före pensionsfallsåret eller senast därförinnan hade ordnats i en pensionsanstalt inom den privata sektorn.
— — — — — — — — — — — — — —

108 §

Förhandlingsskyldighet

En pensionsanstalt inom den offentliga sektorn som är sista pensionsanstalt skall före sitt beslut begära att pensionsanstalten inom den privata sektorn ger en bedömning av arbetstagarens arbetsförmåga, om pensionens belopp från pensionsanstalten inom den privata sektorn överstiger 688,02 euro per månad och pensionsanstalten inom den offentliga sektorn i egenskap av sista pensionsanstalt avgör arbetstagarens rätt till invalidpension med stöd av

1) 35 § 1 mom. 1 punkten i lagen om statens pensioner,
— — — — — — — — — — — — — —

109 §

Utbetalande pensionsanstalt såsom sista pensionsanstalt

En pensionsanstalt inom den privata eller den offentliga sektorn som betalar ålders-, invalid- eller deltidspension till en pensionstagare betraktas som sista pensionsanstalt även när pensionstagaren beviljas ålderspension. En pensionsanstalt som betalar invalidpension betraktas som sista pensionsanstalt också när pensionstagaren beviljas ny invalidpension, om inte något annat följer av 107 § 4 mom. Om invalidpension beviljas efter en deltidspension handläggs invalidpensionsärendet av den pensionsanstalt i vilken deltidsarbetet är försäkrat så som närmare föreskrivs i 106 och 107 §.
— — — — — — — — — — — — — —

118 §

Betalning av pension och rehabiliteringsförmån till sjukförsäkringsfonden

Om en arbetstagare har fått dagpenning eller partiell sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen för samma tid som den för vilken han eller hon beviljas ålderspension, betalas ålderspensionen till sjukförsäkringsfonden till den del pensionen motsvarar beloppet av den sjukdagpenning eller partiella sjukdagpenning som har betalats för samma tid.

Beviljas full invalidpension retroaktivt efter den primärtid som avses i 41 § 1 mom. och har för samma tid betalats dagpenning eller partiell sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, betalas invalidpensionen till sjukförsäkringsfonden till den del pensionen motsvarar beloppet av den dagpenning eller partiella sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen som har betalats för samma tid.

Beviljas rehabiliteringspenning eller rehabiliteringstillägg retroaktivt för samma tid som den för vilken arbetstagaren har fått dagpenning eller partiell sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, betalas rehabiliteringspenningen och rehabiliteringstillägget till sjukförsäkringsfonden till den del de

motsvarar beloppet av den dagpenning eller partiella sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen som har betalats för samma tid.

123 §

Utbetalningsordning för pension

Om pension skall betalas till någon annan än pensionstagaren själv på basis av denna eller någon annan lag, och två eller flera myndigheter, kommuner, anstalter eller organ eller andra instanser har rätt till den, betalas pensionen i följande ordning:

1) till sjukförsäkringsfonden enligt 118 §,

2) som obetalda försäkringsavgifter till pensionsanstalten enligt 120 § 1 mom. i lagen om pension för företagare eller till lantbruksföretagarnas pensionsanstalt enligt 28 § i lagen om pension för lantbruksföretagare,

3) till pensionsanstalten som återkrav av pension som betalats utan grund enligt 126 §,

4) till arbetsgivaren eller sjukkassan enligt 117 §,

5) till en arbetslöshetskassa eller Folkpensionsanstalten enligt 120 § 4 mom.,

6) till Folkpensionsanstalten enligt 120 § 1 eller 2 mom.,

7) till ett organ som avses i socialvårdslagen enligt 119 § 1 mom.,

8) till en kommun eller en samkommun enligt 119 § 2 mom.,

9) till Folkpensionsanstalten enligt 120 § 5 mom.,

— — — — — — — — — — — — — —

127 §

Kvittning av pension som betalats utan grund

En pensionsanstalt kan också återkräva pension som den betalat utan grund genom kvittning mot framtida pensionsposter. Från den pensionspost som i varje enskilt fall skall utbetalas får dock inte utan pensionstagarens medgivande dras av mer än en sjättedel av den del av pensionsposten som återstår då på denna verkställts förskottsinnehållning enligt lagen om förskottsuppbörd (1118/1996).

— — — — — — — — — — — — — —

143 §

Givande och avslutande av försäkring

— — — — — — — — — — — — — —

Arbetsgivaren avslutar en försäkring genom att på det sätt som närmare föreskrivs i försäkringsvillkoren säga upp den skriftligen senast tre månader före den dag då försäkringen upphör. En försäkring kan dock inte upphöra på grund av uppsägning förrän minst ett år har gått från att försäkringen trädde i kraft. Uppsägning av en försäkring befriar inte arbetsgivaren från försäkringsskyldigheten enligt denna lag.

182 §

Arbetslöshetsförsäkringsfondens avgift

— — — — — — — — — — — — — —

Arbetslöshetsförsäkringsfondens avgift fastställs så att den enligt uppskattning motsvarar det belopp som skulle erhållas om det för de i 1 mom. uppräknade pensionsanstalterna försäkrade löntagarnas arbets- och förvärvsinkomster som utgör grund för de förmåner som avses i 74 § 3 mom. 2—6 punkten skulle betalas en avgift som motsvarar den genomsnittliga försäkringsavgiften enligt denna lag. I den genomsnittliga försäkringsavgiften beaktas härvid inte den förhöjda pensionsavgiften för arbetstagare som har fyllt 53 år.

— — — — — — — — — — — — — —

198 §

Rätt att få uppgifter för avgörande av ärenden och för verkställighet av lagstadgade uppgifter

— — — — — — — — — — — — — —

Uppgifter som avses i denna paragraf får sökas med hjälp av teknisk anslutning utan samtycke av den vars intressen tystnadsplikten är avsedd att skydda.

215 §

Överföring av pensionsrätt till Europeiska gemenskaperna

— — — — — — — — — — — — — —

I fråga om pensionsrätt som överförs till Europeiska gemenskaperna eller som återförs därifrån tillämpas bestämmelserna i lagen om överföring av pensionsrätt mellan arbetspensionssystemet i Finland och Europeiska gemenskapernas pensionssystem till den del lagen i fråga innehåller bestämmelser som avviker från bestämmelserna i denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

Helsingfors den 22 december 2006

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Tuula Haatainen*

Nr 1275

Lag

om ändring av lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare

Given i Helsingfors den 22 december 2006

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 19 maj 2006 om införande av lagen om pension för arbetstagare (396/2006) 24 och 29 § samt

fogas till 3 § ett nytt 3 mom. och till 13 § nya 2 och 3 mom. som följer:

3 §

— — — — — — — — — — — — — —

I fråga om tiden före denna lags ikraftträdande avses med inkomster enligt lagen om pension för arbetstagare inkomster enligt pensionslagarna för anställningsförhållanden.

13 §

— — — — — — — — — — — — — —

I stället för de två sista kalenderåren av granskningstiden enligt 175 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare är granskningstiden år 2005, om pensionsfallet för invalidpensionen inträffar 2006.

Det i 175 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare avsedda gränsbeloppet tillämpas på invalidpension för vilken pensionsfallet inträffar 2007 eller senare.

24 §

Om en arbetstagare får pension enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare, avträdelseersättning enligt lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare eller avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare eller lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006), intjänas i pension 1,5 procent per år för arbete under den tid pensionen, ersättningen eller stödet betalas.

Grundbeloppet av generationsväxlingspension, avträdelseersättning och avträdelsestöd enligt 1 mom. beaktas

1) som pension som medför att pensionstagaren inte har rätt till deltidspension,

2) vid bestämmandet av efterlevandepension som pension som den efterlevande maken får på basis av förvärvsarbete, och

3) som pension som avses i 92 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

4) som pension som avses i 74 § 5 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

29 §

Om en arbetstagare inte har något anställningsförhållande som lyder under lagen om pension för arbetstagare eller lagen om sjömanspensioner (1290/2006) 2007 eller senare, ligger ansvaret för den arbetslöshetspension som innefattar rätt till återstående tid

RP 197/2006
ShUB 38/2006
RSv 176/2006

på den pensionsanstalt av pensionsanstalterna enligt lagen om pension för arbetstagare och lagen om sjömanspensioner där den återstående tiden eller motsvarande inkomst med stöd av 28 § 1 mom. räknas in i den pension som bestäms på basis av det försäkrade anställningsförhållandet.

Har arbetstagaren 2007 eller senare inkomster enligt lagen om pension för arbetstagare eller lagen om sjömanspensioner som uppgår till sammanlagt minst 20 000 euro, svarar pensionsanstalterna och Sjömanspensionskassan gemensamt för kostnaderna för en arbetslöshetspension som innefattar rätt till återstående tid eller motsvarande inkomst, på det sätt som bestäms i 179 § i lagen om pension för arbetstagare. Pensionsanstalterna och Sjömanspensionskassan svarar gemensamt också för kostnaderna för en sådan arbetslöshetspension som inte innefattar rätt till återstående tid eller motsvarande inkomst.

Om arbetstagarens arbetsinkomster enligt lagen om pension för arbetstagare eller lagen om sjömanspensioner 2007 eller senare sammanlagt uppgår till mindre än 20 000 euro, ligger ansvaret för kostnaderna för en arbetslöshetspension som innefattar rätt till återstående tid eller motsvarande inkomst på den pensionsanstalt av pensionsanstalterna enligt lagen om pension för arbetstagare och lagen om sjömanspensioner där den återstående tiden eller motsvarande inkomst med stöd av 28 § 2 mom. räknas in i den pension som bestäms på basis av det försäkrade anställningsförhållandet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

Helsingfors den 22 december 2006

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Tuula Haatainen*

Nr 1276

Lag

om ändring av sjukförsäkringslagen

Given i Helsingfors den 22 december 2006

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i sjukförsäkringslagen av den 21 december 2004 (1224/2004) 1 kap. 4 § 9 punkten, den finska språkdräkten i 7 kap. 4 § 2 mom. 2 punkten och i 11 kap. 2 § 1 mom. 2 punkten, 11 kap. 2 § 2 mom., den finska språkdräkten i det inledande stycket i 18 kap. 14 § 2 mom., 18 kap. 14 § 3 mom. samt den finska språkdräkten i 15 § 3 mom. det inledande stycket och 4 mom.,

av dem 11 kap. 2 § 1 mom. 2 punkten och 2 mom., 18 kap. 14 § 2 mom. det inledande stycket och 3 mom. samt 15 § 3 mom. det inledande stycket och 4 mom. sådana de lyder i lag 1113/2005 som följer:

1 kap.

Lagens syfte och tillämpningsområde

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

— — — — — — — — — — — — — —

9) *arbetstagare* en person i arbetsavtalsförhållande, tjänsteförhållande eller annat anställningsförhållande och en person som avses i 7 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006), vars arbetstid och inkomster uppfyller kraven enligt 5 kap. 4 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) samt med *företagare* en person som är skyldig att teckna försäkring enligt 1 § 2 mom. i lagen om pension för företagare (1272/2006) eller enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006).

11 kap.

Beloppet av dagpenningsförmånerna

2 §

Arbetsinkomst

— — — — — — — — — — — — — —

Om en försäkrad inte är skyldig att teckna försäkring enligt lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare, beaktas som hans eller hennes arbetsinkomst förvärvsinkomsten enligt inkomstskattelagen (1535/1992) av närings-

RP 197/2006
ShUB 38/2006
RSv 176/2006

verksamhet, jordbruk och sammanslutning, löneinkomst av eget företag eller jordbruk, arbetsersättning i anslutning till företagarverksamhet, värdet av leveransarbete och förvärvsinkomst av renskötsel. Om en försäkrad som inte är skyldig att teckna en försäkring enligt nämnda lagar frivilligt tecknar en sådan försäkring, beaktas dock som hans eller hennes arbetsinkomst den inkomst som avses i 1 mom. 2 punkten.

— — — — — — — — — — — — —

18 kap.

Sjukförsäkringsfonden och försäkringspremier och försäkringsavgifter

14 §

Grunden för sjukförsäkringens sjukvårdspremie

— — — — — — — — — — — — —

När sjukförsäkringens sjukvårdspremie fastställs för en företagare eller en lantbruksföretagare iakttas i tillämpliga delar vad som bestäms om beräkning av den beskattningsbara inkomsten vid kommunalbeskattningen. När sjukvårdspremien fastställs avdras dock inte en försäkringsavgift som betalats med stöd av lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

Utan hinder av 11 kap. 2 § 1 mom. 2 punkten och 2 mom. tillämpas den bestämmelse som gällde den 31 december 2005 på den arbetsinkomst som utgör grund för en dagpenningsförmån, när arbetsoförmågan eller rätten till förmånen inträder före den 1 januari 2008. Den fastställda arbetsinkomsten enligt 112 § i lagen om pension för företagare kan dock användas då den i 11 kap. 4 § avsedda arbetsinkomsten uppskattas, när arbetsoförmågan eller rätten till förmånen inträder den 1 januari 2007 eller senare.

Helsingfors den 22 december 2006

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Tuula Haatainen*

Nr 1277

Lag

om ändring av 2 a § i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet

Given i Helsingfors den 22 december 2006

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 30 december 1993 om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/1993) 2 a § 3 punkten, sådan den lyder i lag 635/2004, som följer:

2 a §

Definitioner

I denna lag avses med

— — — — — — — — — — — — — —

3) *företagare* en person som är skyldig att teckna försäkring enligt om pension för företagare (1272/2006) eller enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006),

— — — — — — — — — — — — — —

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

Helsingfors den 22 december 2006

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Tuula Haatainen*

RP 197/2006
ShUB 38/2006
RSv 176/2006

Nr 1278

Lag

om ändring av 1 kap. 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

Given i Helsingfors den 22 december 2006

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 30 december 2002 om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 1 kap. 6 § 1 mom. som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

6 §

Företagare

Som företagare betraktas i denna lag en person som för sin huvudsyssla är skyldig att teckna försäkring enligt i lagen om pension för företagare (1272/2006) eller enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006).

— — — — — — — — — — — — — —

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

Helsingfors den 22 december 2006

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Tuula Haatainen*

RP 197/2006
ShUB 38/2006
RSv 176/2006

FÖRFS/ELEKTRONISK VERSION

Nr 1279

Lag

om ändring av 3 § i lagen om företagshälsovård

Given i Helsingfors den 22 december 2006

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om företagshälsovård av den 21 december 2001 (1383/2001) 3 § 1 mom. 6 punkten som följer:

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

— — — — — — — — — — — — — —

6) *företagare och andra som utför eget arbete* en person som avses i lagen om pension för företagare (1272/2006) eller i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006),

— — — — — — — — — — — — — —

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

Helsingfors den 22 december 2006

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Tuula Haatainen*

RP 197/2006
ShUB 38/2006
RSv 176/2006

UTGIVARE: JUSTITIEMINISTERIET

Nr 1272—1279, 7 1/2 ark

EDITA PRIMA AB, HELSINGFORS 2006 EDITA PUBLISHING AB, HUVUDREDAKTÖR JARI LINHALA ISSN 1456-9663